

עקור
זא
ידה

הטובות ויפות - ויש
הכונה משותפת: כולן
לוקח להחליט האתיופיות.
כל היופי הזה החליט לאסוף
לעצמו, שפתח סוכנות דו-
המיועדת לבנות העדר, ב-
בה: רובן ככולן לא מצליח
שילב בעולם האופני
והם מקווה שהם
"היה" תוכל
לעזור להן
לחיות

"סמואל תיזהו
נפל לפני
ניסתי"

עשרת הימים האחרונים של חודש
מאוס היו אולי השמחים והמשמרי
עתיים ביותר בחייו של ציון שני
קור. ב-20 בחודש נולד בנו השלי-
שי רחאל, למחרת חגג הוא עצמו
את יום הולדתו ה-34. יום לידת
מכן ענר למתפיו אלוף מוסר
דרגת הסגן אלוף מוסר
את הילד

שונים
בואם
שונים?

דימוי מיעוטים
בתקשורת

מקרה מבחן: סיקור קהילת
יציאת אתיופיה בישראל

מערך הוראה לקריאה ביקורתית

שווים בין שווים?

דימוי מיעוטים בתקשורת

מקרה מבחן:

סיקור קהילת יוצאי אתיופיה בישראל

מערך הוראה לקריאה ביקורתית

פיתוח וכתיבה: שירי אירם ועופר ולדבסקי

חוברת זו באה לעולם לאחר תהליך חשיבה ממושך בו
השתתפו חמש חוקרות ופעילות בנושאי תקשורת ומיעוטים
(לפי סדר א'-ב'): ד"ר תמר אשורי, דנה וינקלר, ד"ר הגר להב,
ענת סרגוסטי, פרופ' ענת פירסט.

אנו מבקשים להודות להן על תרומתן.

הנהלת קשב

דויד גרוסמן

דני רובינשטיין

יזהר באר

ד"ר תמר אשורי

נשיא:

יו"ר:

מנכ"ל מייסד:

מפקחת אקדמית:

חברי ההנהלה:

פרופ' גליה גולן, מנאלה דבירי, ד"ר דניאל דור, ד"ר צביה ולדן,
ד"ר הגר להב, פרופ' רם לוי, ד"ר עאדל מנאע, ד"ר לאה מנדלזיס,
ענת סרגוסטי, חגית עופרן, עו"ד ד"ר יובל קרניאל, פרופ' פרנסס רדאי,
פרופ' דב שנער, ד"ר מרי תותרי

פרויקט זה נעשה בתמיכת קרן פרידריך אברט ישראל.
הדברים המופיעים בחוברת זו אינם מייצגים בהכרח את עמדת הקרן.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

שלום רב,

"במקום להיות כלב שמירה שיגן על המיעוטים והחלשים – התקשורת נותנת במה לרמוס אותם", טוענת צגה מלקו, מנהלת רשת א' של "קול ישראל", בראיון ל"קשב" המופיע בהמשך חוברת זו. לתחושה זו שותפים רבים בקהילה האתיופית ומחוצה לה.

חוברת זו נוצרה בשל הצורך להתמודד באופן פעיל עם תחושת אי-הנוחות, העולה מאופן הייצוג של בני העדה האתיופית בתקשורת בישראל.

קהילת יוצאי אתיופיה בישראל היא מיעוט קטן באוכלוסיה (1.8%), המתמודד עם בעיות קליטה ותופעות של אי-שוויון וגזענות. מצאנו כי ראוי, לפיכך, לשאול: כיצד מוצגת הקהילה בתקשורת? האם הסיקור התקשורתי הקיים תורם למאבקם של בני הקהילה נגד הגזענות והאפליה, או שמא הוא דווקא מבסס סטריאוטיפים ומחזק דעות קדומות בתודעת הציבור? ובכלל, האם קיים מודל "נכון" של סיקור מיעוטים שיכול לקדם את השתלבותו של המיעוט בחברה?

שאלות אלה ודומות להן עומדות במרכז מערך ההוראה והדיון, שהוא ליבה של חוברת זו. המערך מיועד לשמש חומר עזר דידקטי לפעילים חברתיים המייצגים מיעוטים; למרצים, מורים ומעבירי סדנאות בתחומי החברה והתקשורת בישראל; לתנועות נוער; לקבוצות להעלאת-מודעות; ועוד.

המערך מציג גישות שונות במחקר סיקור המיעוטים בתקשורת, ועומד על היתרונות והחסרונות של אופני סיקור שונים. הוא אינו מבקש להציע מודל אחיד של סיקור רצוי, אלא לעורר דיון בדילמות מרכזיות העולות מאופן הסיקור של בני הקהילה בתקשורת הישראלית. הדיון מיועד להעניק למשתתפיו כלים לצריכה ביקורתית של תקשורת ועשוי לסייע בשינוי עמדות כלפי מיעוטים בכלל, וכלפי קהילת יוצאי אתיופיה בפרט.

מערך ההוראה בנוי באופן מודולרי, כך שניתן להשתמש בו בשלמותו, או רק בחלקים ממנו, בהתאמה לקהלי יעד שונים. כל חלק מבוסס על גישה מחקרית, המוסברת בקצרה, ומשמשת כרקע לניתוח דוגמאות מהסיקור. נידונות ההשפעות השונות של אופן סיקור מסוים, תוך התייחסות ליתרונותיו ולחסרונותיו. מתוך כך יוצגו שאלות המהוות את המבוא לחלק הבא, המבוסס על גישה שונה, שתוצג באמצעות דוגמאות חדשות, שהן בתורן יעלו שאלות נוספות. וחוזר חלילה. הדיון יסתיים בהתנסות מעשית בקריאה ביקורתית, באמצעות דוגמאות של סיקור הקהילה האתיופית וחבריה בששת החודשים הראשונים של שנת 2009.

אנו מודים לקרן פרידריך אברט בישראל על תמיכתה בפרויקט, לארגון אג'נדה על שיתוף הפעולה ביישום התכנים מול קהלי היעד ולחוקרים ואנשי התקשורת שסייעו לנו ביישום (לפי סדר א'-ב'); ד"ר תמר אשורי, דנה וינקלר, ד"ר הגר להב, ענת סרגוסטי, ד"ר ענת פירסט.

יזהר באר
מנכ"ל "קשב"

תוכן עניינים

7	הנחיות לשימוש במערך ההוראה
9	מערך הוראה ודיון
9	רקע תיאורטי
9	א. קהילת יוצאי אתיופיה - רקע
10	ב. ייצוג מיעוטים בתקשורת
11	ג. ייצוג קהילת יוצאי אתיופיה בתקשורת הישראלית
13	פתיחת הדיון
15	הקשר
21	הכללה וסטריאוטיפים
27	על החיובי והשלילי בייצוגים "חיוביים" של בני הקהילה
31	לא על הכתבה לבדה: השפעת עיצוב העמוד
35	סיכום: קריאה מתנגדת
45	ביבליוגרפיה
	צגה מלקו:
47	"במקום להיות כלב שמירה על המיעוטים והחלשים – התקשורת נותנת במה לרמוס אותם"

הנחיות לשימוש במערך ההוראה

בעידן המודרני הפכו כלי התקשורת ההמוניים למקור המידע המרכזי בחברה. מרבית האזרחים מגבשים את תפיסות העולם שלהם, את עמדותיהם, ואף את זהותם בהתבסס על תכנים המופיעים בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובאינטרנט.

אחד המרכיבים החשובים בתהליך זה הוא הדרך בה כלי התקשורת מציגים קבוצות מיעוט בחברה, והדימויים שהם מייחסים לקבוצות אלה. ייצוגי איכותי של קבוצות מיעוט בתקשורת יכול לסייע בהשתלבותן בחברה הכללית, וייצוג מדיר ופוגעני עלול לפגוע קשות בתהליכי השתלבות אלה. לפיכך, מודעות לדרכי הייצוג ופיתוח צריכת תקשורת ביקורתית, יכולים להוות כלי מרכזי בפעילות החברתית למען קבוצות מיעוט והשתלבותן בחברה.

לצערנו, בישראל אין כמעט מערך הוראה שיטתיים, המהווים כלי עזר למורים, מרצים ומנחי קבוצות, המעוניינים לעסוק בייצוג מיעוטים בתקשורת ובהשפעתו על קהל הצרכנים, תוך פיתוח מודעות ביקורתית לנושא.

מערך ההוראה הנוכחי מבקש לענות על מחסור זה. הוא מתמקד בייצוג של קבוצת מיעוט ספציפית – קהילת יוצאי אתיופיה בישראל. בכך הוא מהווה הן מצע לדיון נקודתי במצבה של קהילה זו, והן דוגמה לאפשרויות הדיון בייצוג מיעוטים, הניתנת ליישום גם ביחס לקבוצות מיעוט אחרות. אנו תקווה כי דיון זה יעניק ללומדים כלים לקריאה ביקורתית של הסיקור, באופן שעשוי לשנות את היחס החברתי-תרבותי כלפי קהילת יוצאי אתיופיה וכלפי מיעוטים אחרים בישראל.

ליבת החוברת היא מערך הוראה מפורט, המיועד להוות בסיס לדיונים בנושא סיקור הקהילה בתקשורת הישראלית, ולהעמיד לרשות המנחה חומרי רקע, דוגמאות לדיון וניתוח, והתייחסויות תיאורטיות.

מערך ההוראה בנוי באופן מודולרי, כך שניתן להשתמש בו בשלמותו, או בחלקים ממנו, בהתאמה לקהלי יעד שונים. הוא נפתח ברקע תיאורטי הכולל שלושה מרכיבים: מידע על קהילת יוצאי אתיופיה בישראל ובעיותיה המרכזיות; תיאורים על ייצוג מיעוטים בתקשורת; ומידע מחקרי על ייצוג של קהילת יוצאי אתיופיה בתקשורת הישראלית. רקע זה יכול לשמש את המנחה כבסיס לשיעור שיועבר על ידו, או להימסר כחומר קריאה לשומעים.

בהמשך נידונים ארבעה מרכיבים ספציפיים של אופני הסיקור של קהילת יוצאי אתיופיה – הקשר הסיקור, הכללה וסטריאוטיפים, ייצוגים חיוביים, והשפעת העיצוב והעימוד על הייצוג. לגבי כל מרכיב ניתנים רקע מחקרי, דוגמאות של סיקור, ושאלות לדיון. כל דוגמה מיועדת להאיר השפעות אפשריות של הסיקור, בעיות ויתרונות בו, ולהוביל באופן הדרגתי אל המרכיבים הבאים. גם כאן יכול הרקע העיוני להוות חומר עזר למנחה, כאשר את דוגמאות מומלץ לשכפל ולחלק למשתתפים, על מנת שיוכלו לדון בהן. השאלות לדיון אמורות להוות "סימני דרך" לנקודות המחייבות תשומת לב, שאותן ניתן להרחיב, לצמצם או לוותר עליהן כליל, בהתאם לקהל היעד.

במסגרת זו נדון בשאלות כגון: האם התמקדות חדשותית רק בחיובי בקהילת יוצאי אתיופיה יכולה לשנות את תדמיתה בציבור? או, אולי, סיקור חיובי כזה הוא דווקא בעייתי, משום שהוא מחביא את מצוקות הקהילה ובכך לא מאפשר את פתרון?; נשאל, למשל, כיצד מסקרים – וכיצד ראוי לסקר – אירועי רצח בתוך המשפחה בקהילה, מקרים של גזענות ואפליה כלפי חברי הקהילה, ו"סיפורי הצלחה" של בני הקהילה.

הפרק האחרון במערך ההוראה (פרק הסיכום), מעביר את מרכז ההתבוננות מהייצוג התקשורתי אל האופנים באמצעותם קהל צרכני התקשורת מבין מסרים אלה, ומתמקד ביכולות הצרכנים להתנגד למסרים של אפליה וגזענות ולהתייחס באופן מודע וביקורתי לטקסטים תקשורתיים. חלק זה כולל קובץ כתבות המסקרות את קהילת יוצאי אתיופיה, שהתפרסמו בינואר-יולי 2009. קובץ זה מיועד לניתוח עצמי, היכול להיעשות באופן פרטני או קבוצתי, על בסיס הידע שנרכש במהלך הלימוד.

בנוסף, מצורף למערך ההוראה ראיון עם צגה מלקו, מנהלת רשת א' של "קול ישראל". מלקו, יוצאת אתיופיה, מתייחסת בראיון לאופן בו כלי התקשורת הישראליים מציגים את קהילת יוצאי אתיופיה וחברה, לקשיים האישיים שעברה כאשר תקשורת אתיופית ולשינויים שהיתה רוצה לראות בסיקור התקשורתי של בני הקהילה. חלק זה יכול להוות העשרה לדיון המרכזי, סיכום שלו, או בסיס לדיון נפרד.

המערך אינו מציג תשובות מוחלטות לשאלות שהוא מעלה – אולי משום שתשובות מוחלטות אינן קיימות – אלא מנסה לגרות את המחשבה ולעורר דיון בדילמות מרכזיות העולות מאופן הסיקור של בני הקהילה בתקשורת הישראלית. הדיון מיועד להעניק למשתתפיו כלים לצריכה ביקורתית של תקשורת ועשוי לסייע בשינוי עמדות כלפי מיעוטים בכלל, וכלפי קהילת יוצאי אתיופיה בפרט.

מערך הוראה ודין

רקע תיאורטי

א. קהילת יוצאי אתיופיה – רקע¹

נכון לסוף שנת 2006 חיים בישראל כמאה ואחד עשר אלף יהודים יוצאי אתיופיה, המהווים 1.8% מכלל האוכלוסייה. 31% מבני הקהילה נולדו בישראל.

אוכלוסייה זו מתמודדת עם בעיות קליטה רבות הנובעות ממעבר בין תרבויות אשר ערער את המסגרת הקהילתית והמשפחתית המוכרת, ומהתמודדות לקויה של מוסדות השלטון בישראל עם קשיים אלה.

המצב הסוציו-אקונומי של בני הקהילה קשה ביותר: השכר החודשי הממוצע לשכיר מקרב הקהילה עומד על כ-4,800 ₪ – לעומת כ-5,800 ₪ בקרב יוצאי ברית-המועצות לשעבר, וכ-9,500 ₪ בקרב האוכלוסייה הותיקה. כ-52% מכלל משקי הבית הוגדרו כעניים לעומת כ-16% בקרב כלל האוכלוסייה. העוני במשפחות אלו קשור לשיעורי האבטלה הגבוהים, העומדים על כ-18%. אחוז זה משמעותי ביותר, בהתחשב בעובדה כי אוכלוסיית יוצאי אתיופיה צעירה יותר בהשוואה לכלל האוכלוסייה בישראל.

שיעורם של יוצאי אתיופיה ביישובי הפריפריה עומד על כ-17%, וגבוהה בהרבה משיעורם בקרב כלל האוכלוסייה. נתון זה מצביע על כשלון מדיניות הפיזור המוצהרת של הממשלה אשר נועדה להביא להטמעת בני הקהילה בקרב האוכלוסייה הותיקה. אחת הסיבות העיקריות לכישלון נעוצה בהקמתם של מרכזי הקליטה לעולים בשכונות מצוקה או ביישובי פריפריה.

כמו בתחום הדיוור, מדיניות הקליטה הממשלתית המוצהרת בתחום החינוך חתרה לשלב את הדור הצעיר של עולי אתיופיה, בדרך של ניתוב קבוצות קטנות של תלמידים למוסדות חינוך ישראליים ותיקים. אולם אף על פי שהיעדים הוגדרו וננקטו צעדים לפיזור, חוקרים וגורמים שונים הנוגעים בדבר מצביעים זה זמן רב על תמונת מציאות שונה: מרבית התלמידים יוצאי אתיופיה מרוכזים במספר מצומצם של מסגרות חינוכיות, ומפורדים משאר התלמידים.

רבים מהתלמידים יוצאי אתיופיה לומדים בתנאי הפרדה במוסדות החינוך השונים. על פי דו"ח של "האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה" (2004), בחטיבות ביניים רבות נעשית ההפרדה בדרך של הקמת "כיתות הומוגניות מדורגות" – כלומר כיתות תורניות או מדעיות המורכבות מתלמידים מצטיינים בלבד – ומנגד, כיתות "חלשות", שרוב תלמידיהן יוצאי אתיופיה. יש הטוענים, כי שורשי ההפרדה נטועים בהפניה הגורפת של תלמידים עולים מאתיופיה לחינוך הממלכתי-דתי. הדבר נעשה כחלק מהליך הגירור ומתוך רצון לחזק את שורשיהם היהודיים, אך גם ממניעים פוליטיים שונים. תלמידים יוצאי אתיופיה בגילאי 12-17, הופנו באופן גורף לפנימיות דתיות. מחקרים שונים מצביעים על כך שגם במסגרת החינוך הפנימייתי, תלמידים יוצאי אתיופיה הופנו לפנימיות מסוימות בלבד, על פי הרוב מוסדות "חלשים", שרמת הלימודים בהם נמוכה.

למרות זאת, ניכרת בשנים האחרונות מגמת עלייה בשיעור בעלי ההשכלה הגבוהה בקרב יוצאי אתיופיה. בין השנים 2003-2004 חלה עלייה של 9% בשיעור בוגרי 13 שנות לימוד הנמנים עם קהילת יוצאי אתיופיה.

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי להשכלה השפעה משמעותית על שיעור התעסוקה, אולם כמחצית מהמשכילים בני הקהילה אינם מועסקים בעבודה ההולמת את השכלתם, הכנסתם של האקדמאים נמוכה מהשכר הממוצע במשק וכמחצית מהם עובדים במשרה שאינה קבועה. כמו כן, קרוב לשליש מן האקדמאים מקרב יוצאי אתיופיה עובדים בפרויקטים הקשורים לקהילתם.

נושאים אלו ואחרים מסוקרים תדיר על ידי התקשורת הישראלית. בהמשך הדיון ננסה לדון בהשפעות השונות של אופני הסיקור על דימויה של הקהילה ועל מצבה בפועל.

¹ חלק זה מבוסס על דו"ח של האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה (<http://www.iaej.co.il/newsite>) ועל מידע מהאתר "אנשים – המדריך לחברה הישראלית" בעריכתו של פרופ' עוז אלמוג (<http://www.peopleil.org>).

ב. ייצוג מיעוטים בתקשורת

בעידן המודרני הפכו כלי התקשורת ההמוניים למקור המידע המרכזי בחברה. מרבית האזרחים מגבשים את תפיסות העולם שלהם ואת עמדותיהם בהתבסס על תכנים המופיעים באמצעי התקשורת השונים הכוללים עיתונות, טלוויזיה, רדיו ואינטרנט. כתוצאה מכך, יש לאמצעי התקשורת תפקיד מרכזי במימוש רבים מערכי היסוד של חברה דמוקרטית כמו: חופש ביטוי, הצגת פלורליזם חברתי ומחשבותי ומתן לגיטימציה לריבוי זה. במקביל עוזרים אמצעי התקשורת הן לקהילה והן ליחידים לעצב את זהותם.

בבואנו לבחון האם התקשורת אכן ממלאת תפקיד זה בהצלחה, בהקשר של החברה הישראלית וקהילת יוצאי אתיופיה, נתייחס לשאלות הנוגעות לאופן הצגתה של הקהילה והדימוי שנוצר לה, כמו גם לעמדות הציבור כלפי קבוצה זו. ההנחה שעומדת בבסיס הדיון היא כי אמצעי התקשורת ההמוניים לא רק משקפים מציאות קיימת, אלא מבנים את התפיסות וההבנות שלנו אודות המציאות. הם גם מעצבים את תפיסותינו לגבי מי "אנחנו" ומיהם ה"אחרים", ה"שונים". על פי רוב אמצעי התקשורת מציגים את הפרטים השייכים לאליטה כ"נורמה", כ"אדם הרגיל", בעוד שפרטים המשתייכים לקבוצות חברתיות שאינן נכללות באליטות מוצגים כ"אחר". בתהליך ההבניה מוצגים שוב ושוב דימויים העוזרים לגבש את תחושת ה"אנחנו" ו"הם", ואת ההכרה לגבי זהותם הקיבוצית והאישית של הפרטים המרכיבים את החברה (פירסט ואברהם, 2004).

מחקרים רבים שעסקו בדפוס הסיקור של קבוצות מיעוט (שחורים, עניים, נשים, מוסלמים וכדומה) בארץ ובעולם, מצאו כי במרבית המקרים יש נטייה להתעלם לחלוטין מקבוצות המיעוט או לסקרן בצורה שלילית, תוך התמקדות בנושאים כמו פשע, אלימות, אסונות, מהומות, אי-שקט חברתי ומצוקות. הסיקור השלילי כלל רמזים כי ה"אחר" מאיים על הסדר החברתי, חייו רוחשים סטיות, אירועי אי-סדר ומשברים חוזרים ונשנים, וכי הוא עצמו אשם במצוקותיו החברתיות והכלכליות בשל תרבותו ה"שונה" או "הפרימיטיבית". בדרך זו נרמז לרוב שעליו לחשוש תמיד מאותו מיעוט. תיאורו וסיקורו של ה"אחר" באמצעי התקשורת, בין אם האחרות היא על רקע דתי, מגדרי, לאומי, אתני או אחר, מלווה בתרבויות רבות – כולל התרבות הישראלית – בשימוש נרחב בהכללות ("כולם כאלה"), בסטריאוטיפים ובדעות קדומות, תוך התעלמות מהרקע, מהסיבות ומההקשרים החברתיים-פוליטיים שגרמו לקשיים האופייניים לאותו מיעוט, כמו גם ממרכיבים חיוניים בתרבותו של המיעוט (אברהם, 2001; וימן, 2000; פירסט, 2001; קמה, 2003; Avraham, 2003; Weimann, 2000; Wolfsfeld, 1997; אצל: לאור ואחרים, 2004).

מחקרים אלה מראים כי הדרך שבה מוצגים מיעוטים בתקשורת איננה נובעת מ"אמת אובייקטיבית" בלתי ניתנת לערעור, אלא מפרשנות של עובדות, שתמיד ניתן להבין אותן ביותר מדרך אחת. גישה זו, המכונה הבניה חברתית (Social Construction) מתבססת על הטענה כי לאנשים, חפצים, או פעולות בעולם החברתי אין משמעות קבועה או ברורה מאלה וניתן ליחס להם משמעויות שונות, ולעתים אפילו סותרות. קבוצות חברתיות שונות מנהלות מאבק על המשמעויות, כאשר כל קבוצה מנסה לכפות על כל החברה את ההבנות שלה ולהצליח להציג את הבנותיה כ"מובנות מאליהן", "אובייקטיביות", "טבעיות" ו"בלתי נמנעות". ככל שהקבוצה היא בעלת עוצמה חברתית גדולה יותר, סיכוייה להפיץ את תפיסות העולם שלה כתפיסות העולם הנכונות היחידות עולים. כאשר הפצה זו נמשכת בעוצמה רבה לאורך זמן רב, היא הופכת להיות הגמונית – כלומר, התפיסות של קבוצת העוצמה הופכות להיות כה מקובלות ומובנות מאליהן עד שניסיון להתנגד להן נתפס כפעולה נגד ההיגיון הבריא (Newman, 2006). מרגע זה, אנשים יטו לקבל את תפיסת העולם הזו כאמת היחידה, ללא כל מודעות להקשר החברתי בו נוצרה המשמעות הזו (Berger & Luckman, 1966).

כוחה של התקשורת, אם כן, נובע מכך שאנו מתייחסים לתכנים המופיעים בה כשיקוף אובייקטיבי – והאפשרי היחיד – של המציאות, במקום לזהות את העובדה שמדובר בתיאור סובייקטיבי, הנובע מהשקפת עולם מסוימת, וכי השקפות עולם אחרות היו מייצרות תיאורים אחרים. כאמור, השקפות העולם המופצות הן על פי רוב השקפות העולם של קבוצות האליטה, שבידיהן הכוח להפיץ את תפיסותיהן. בכך משמשים אמצעי התקשורת כלי המחזק את מבנה הכוח הקיים בחברה (Avraham, 2003).

אחד המרכיבים התקשורתיים המרכזיים, שבמסגרתם מוצגת השקפת עולם ספציפית כ"שיקוף של האמת", הוא הסיקור החדשותי. לכאורה, מדווחים הכתבים פשוט על "המציאות". למעשה, הכתבים מגיעים מראש לכל אירוע עם תפיסות עולם לגבי קבוצות חברתיות שונות. תפיסות עולם אלה משפיעות על החלטתם מה לסקר ומה לא, למי להאמין, איזה משמעות לייחס לכל סיפור וכדומה. גם לאחר כתיבת הסיפור העיתונאי, משפיעות על המציאות המובנית בו פרקטיקות מקצועיות נוספות – כגון ההחלטה איזו כותרת לתת לסיפור, היכן להכניס אותו במהדורת החדשות ועוד (Schlesinger, 1978; Tuchman, 1978; Fishman, 1980).

לפיכך, החדשות אינן משקפות את המציאות, אלא מבנות מציאות (Tuchman, 1978). הן מייצרות גרסה אחת – אפשרית אבל לא יחידה – של המציאות ואותה הן מטמיעות בקרב ציבור הצרכנים כ"אמת האחת והיחידה" (שם).

במחקר שערכה הרשות השנייה (אברהם ואח' 2004, לאור ואח' 2006), התברר כי הקבוצה החברתית השלטת בזמן צפיית השיא (פריים-טיים) בערוצים 2 ו-10 בכל סוגי התוכניות היא קבוצת הגברים, היהודים, האשכנזים, החילונים והוותיקים. יתר הקבוצות החברתיות בישראל – נשים, מזרחים, ערבים, דתיים ועולים – כמעט לא מקבלות ייצוג ולא מופיעות על מסכי הטלוויזיה. קבוצות מיעוט אלה "מוכחדות" באופן סמלי, ולכאורה אינן קיימות. כדי לסבר את האוזן: חיזור, שינוס להבין מה מראה של החברה הישראלית באמצעות שידורי הטלוויזיה שלה, יהיה חייב להגיע למסקנה כי נשים, מזרחים, ערבים, דתיים ועולים כמעט אינם קיימים בחברה זו; על עולים מאתיופיה פשוט אין מה לדבר.

אבל כמות הנראות בתקשורת היא רק פן אחד של הייצוג. חשובה לא פחות, ולעתים אפילו יותר, היא השאלה כיצד מוצגת הקבוצה החברתית כאשר היא מוצגת. כלומר, לא רק כמות הנראות חשובה כאן, אלא גם איכותה (פירסט ואברהם, 2004).

מרכיב שלישי של הנראות – בנוסף לכמות ולאיות – הוא מערכת יחסי הכוח המשתקפת בסיקור. כאן נבחנת השאלה מי מייצג את קבוצת המיעוט ומדבר בשמה בתקשורת? האם חברי הקבוצה מקבלים אפשרות לייצג את עצמם בסיקור התקשורתי ולהשמיע את קולם הן ביחס לקבוצתם והן ביחס לקבוצת הרוב, או שחברי קבוצת הרוב מדברים בשמם.

ג. ייצוג קהילת יוצאי אתיופיה בתקשורת הישראלית

מחקרי הרשות השנייה (אברהם ואח' 2004, לאור ואח' 2006) מראים כי ההופעה של חברי הקהילה האתיופית בתקשורת הישראלית בכלל, ובסיקור חדשות בפרט, הוא זעיר עד בלתי קיים. בהקשר האיכותי, מחקר שערכה האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה (בהר, 2003) הראה כי רוב מוחלט של הכתבות שעסקו בקהילה הציגו את יהודי אתיופיה בהקשרים של עוני, גזענות, אפליה, מחלות, רצח וסמים.

לנוכח העובדה שייצוגים בתקשורת מקבעים את הבנות ותפיסותינו ביחס למיעוטים, לא ייפלא שהמחקר מצא גם, כי לייצוג השלילי שמופיע בתקשורת יש השפעה רבה על הדימוי השלילי של קהילת יוצאי אתיופיה בקרב הציבור כולו. המחקר (שם) מצא כי אנשים שניזונים מהתקשורת בלבד נוטים להחזיק בעמדות שליליות לגבי הקהילה, בעוד שאנשים שלהם היכרות אישית עם בני הקהילה, נוטים להחזיק בעמדות חיוביות כלפיה. ממצא זה משמעותי במיוחד לנוכח העובדה שלמרבית הישראלים אין הכריות ארוכות טווח עם יוצאי אתיופיה וצינור המידע היחידי שלהם אודותיהם הוא התקשורת.

לבד מנטיית של העיתונות לקשר בין הקהילה לאירועים הקשורים לעוני, אפליה, גזענות ופשעה, מצא המחקר כי יוצאי אתיופיה לא הוצגו כחלק אינטגרלי מהחברה הישראלית, וזכו להופיע בתקשורת רק כאשר מדובר בנושא הקשור לקהילה עצמה. כאשר מופיע משהו מבני הקהילה בתקשורת, הוא הופך כמעט בהכרח לשגריר או נציג של הקהילה. לעיתים נדירות בלבד יוזמן נציג יוצא אתיופיה לאולפן כמומחה מקצועי או כמייצג עמדה שאיננה קשורה לקהילה (שם).

גם הכתבות על נושאים הקשורים לקהילה, שבהן מופיעים בני העדה, מנציחות את מעמדה השולי. פעמים רבות מישו שאינו יוצא אתיופיה מדבר על הקהילה ומצוקותיה. אופי ייצוג כזה מעודד תפיסה על פיה הם מעין "ילידים" אשר אינם מסוגלים לייצג את עצמם (שם), והעיניים "הלבנות" הן שמציגות את הקבוצה.

פתיחת הדיון

מטרות

- להביא לתשומת לב השומעים את מרכזיותה של התקשורת כמקור מידע מרכזי.
- להעלות את המודעות לסיקור התקשורת כמבנה מציאות, ולא רק כמשקף שלה.

שאלות לדיון

- מה דעתכם על קהילת 'וצאי אתיופיה בישראל'? מה ידוע לכם על קהילה זו? אילו דימויים ומאפיינים מתקשרים אצלכם לקהילה זו?
- מהיכן אתם שואבים את המידע הזה? ומהיכן אתם שואבים מידע על בעיות חברתיות בישראל?

הערות למנחה

הדיון יכוון לנושא תקשורת ההמונים כמקור מידע עיקרי בחברה המודרנית, ולתפקידה כמבנה מציאות ולא רק כמשקפת שלה.

הרחבה תיאורטית

כפי שמוצג ברקע התיאורטי, אזרח ממוצע פונה אל כלי התקשורת על מנת לקבל מושג כללי בנוגע לנושאים הרחוקים מחיי היומיום שלו, והם מסייעים לו בגיבוש דעות ועמדות בנושאים אלו. העובדה לפיה למרבית הישראלים אין קשר ארוך טווח עם 'וצאי אתיופיה' הופכת את תפקיד התקשורת בהקשר זה למשמעותי ביותר.

אולם, בניגוד לתפיסה המקובלת, התקשורת איננה רק משקפת – באופן אמיתי או שגוי – את המציאות החברתית, אלא היא מייצרת אותה. כאשר כלי תקשורת מפיצים תפיסות עולם, זווית התבוננות על המציאות והבנות ספציפיות כאילו הן האמת היחידה, הם הופכים להיות גורם המעצב את המציאות החברתית. כלי התקשורת, אם כן, אינם רק זירה, או שופט, במשחק הפוליטי, אלא שחקן בתוכו (להרחבה, ראו הרקע התיאורטי).

הקשר

מטרות

- להציג את המושגים "סיקור אפיזודי" ו"סיקור תמטי".
- להעלות מודעות לבעייתיות בסיקור אפיזודי של מיעוטים.

שניים מארבעת הנושאים המסוקרים ביותר בתקשורת הישראלית בהקשר של קהילת יוצאי אתיופיה הם הקשיים בעלייה ובאינטגרציה והמצב הכלכלי הקשה של העולים (בהר, 2003). לפיכך נתחיל את הדיון בסיקור נושאים אלו והשפעת אופן סיקורם על דימויה של הקהילה האתיופית בציבור הרחב.

שאלות לדיון

סיקור מחאתם של דיירי מרכז הקליטה בבית אלפא, אשר מחו על תנאי הדיור הירודים במקום ועל העובדה כי הוא מרוחק ממקורות תעסוקה ומוסדות לימוד, הוא דוגמה לאופן בו מסקרת התקשורת את מצוקות הקליטה ומעלה את הנושא אל סדר היום הלאומי.

עיינו בשלוש הכתבות המסקרות נושא זה, שפורסמו בכלי התקשורת בחודש נובמבר 2008 (דוגמאות א'-ג', המובאות בעמודים 17-19):

- כשאתם קוראים כתבה בנושא, אילו שאלות מתעוררות בכם?
- מלבד הנושא, מה המשותף לכתבות אלו?
- מהי ההשפעה האפשרית של סיקור כזה על דימויה של קהילת יוצאי אתיופיה בציבור הרחב?

הערות למנחה

השאלות מיועדות להפנות את הזרקור לכך שבשלוש הכתבות אין התייחסות להקשר הרחב של האירוע. במסגרת זו נעדרות התייחסויות לשאלות כגון מיהם הגורמים למצוקה ומי אחראי לפתרונה? אילו פעולות ממסדיות גרמו לבעיה ואילו פעולות ממסדיות יכולות לסייע בפתרון? כמו כן אין התייחסות לכך שבעיות מסוג זה קיימות לא רק במרכז הקליטה הספציפי, אלא משותפות לרבים מחברי הקהילה. עוד מבקשות הדוגמאות להצביע על כך שחקוראים אנו נוטים להסתפק במידע המובא בכתבה, מבלי לשים לב למידע החסר בה.

הרחבה תיאורטית

שאלת ההשפעה של הסיקור התקשורתי של בעיות חברתיות על עמדות הציבור היא שאלה מרכזית בתחום חקר התקשורת. לעומת אלו הטוענים כי גורמים כגון זהות פוליטית או השתייכות מפלגתית משפיעים על העמדות בנושאים אלו, טוענים אחרים כי אופן הסיקור התקשורתי הוא בעל השפעה מכרעת על דעות הציבור.

Iyengar (1991) טוען כי כשצרכני התקשורת באים לגבש עמדה בנוגע לנושאים חברתיים מורכבים, הרחוקים מחיי היומיום שלהם, הם נוטים לפשט אותם ולעסוק בעיקר במצוקה החברתית המתוארת בכתבה ובשאלה מי אחראי לה. בספרו *Is Anyone Responsible: How Television Frames Political Issues*, מבחין Iyengar בין שני סוגים עיקריים של מסגור בסיקור התקשורתי: **מסגור אפיזודי**, המתמקד בסיקור של אירועים או מקרים ספציפיים, לעומת **מסגור תמטי**, העוסק בהקשר רחב יותר אשר בתוכו מתרחשים האירועים או המקרים האלו.

לדוגמה, סיקור אפיזודי של בעיית העוני בחברה הישראלית יתמקד בכתבה על ילד העומד מול המקרר הריק שבביתו ומבקש אוכל מעמותות סיוע. סיקור תמטי של הנושא יעסוק בסדרי העדיפויות של הממשלה כפי שהם באים לידי ביטוי בתקציב המדינה.

ההבדל המרכזי בין שני סוגי המסגור הללו הוא שמסגור אפיזודי עוסק באירועים ספציפיים המדגימים בעיה כללית יותר ואילו מסגור תמטי מציג עובדות כוללניות יותר. יודגש כי אין לראות במסגורים הללו שתי קטגוריות נפרדות לחלוטין, אלא קצוות של מסגור. כלומר, הסיקור יכול לכלול בתוכו גם היבטים אפיזודיים וגם היבטים תמטיים, והשאלה לאן הוא נוטה יותר.

במחקרו מצא Iyengar כי סוגי מסגור אלו משפיעים באופן מכריע על האופן שבו צרכן התקשורת מייחס אחריות הן להיווצרות הבעיה המסוקרת והן לפתרונה. סיקור אפיזודי מעודד את הקוראים להסיק כי היחיד העומד במרכז הכתבה אחראי למצבו ולפתרון מצוקתו, ועל ידי כך מוסרת האחריות מגורמים כגון הממשלה והשלטון. סיקור תמטי מוביל לתוצאה הפוכה: המוסדות החברתיים נתפסים כאחראיים למצוקתו של היחיד ולפתרון.

דיון מסכם

כיצד מסגרה התקשורת את סיפור מחאתם של תושבי מרכז הקליטה בבית אלפא:

- האם היה זה מסגור אפיזודי או תמטי?
- האם תוכלו לחשוב על אופני סיקור נוספים לנושא?

הערות למנחה

סיקור מחאת תושבי מרכז הקליטה בבית אלפא מתאפיין במסגור אפיזודי: הכתבות עוסקות במקרה בודד, ובפעילות מחאה ספציפית. הן אינן מעלות לדיון ציבורי את מדיניות הקליטה של השלטון בישראל אשר לה השפעה מכרעת על העובדה כי מרבית יוצאי אתיופיה טרם השתלבו באופן מלא בחברה הישראלית. מדיניות זו העדיפה לספק פתרונות מיידיים לצרכיהם הפיסיים של העולים מבלי לספק להם כלים אשר יאפשרו להם להתמודד בהצלחה עם החיים בחברה השונה כל כך מזו הקיימת בארץ מוצאם. לפיכך, הסיקור מציג את בעיית ההשתלבות בחברה הישראלית כבעיה מבודדת של קבוצה קטנה של עולים במרכז קליטה ספציפי, ולא כבעיה של הקהילה כולה. במסגרת זו, גם תפקיד הרשויות מוצג כמי שצריכות – במקרה הטוב – לפתור את הבעיה הנקודתית, מבלי שידרשו להסברים על המדיניות הכוללת.

זאת ועוד, בחלק מהכתבות מוצגים העולים כמי שאשמים במצבם, מתעלמים מהסכמים או "מותססים". סיקור כזה עשוי לגרום לכך שצרכני התקשורת יאשימו את הדיירים עצמם במצבם, או לחילופין ירחמו עליהם בשל אומללותם – אך אינו מעודד דיון ציבורי במדיניות הקליטה של הקהילה, או יצירה של לחץ על הרשויות לשינוי מדיניות זו.

העולים מול משרד ראש הממשלה בירושלים, אתמול.

העולים מול משרד ראש הממשלה בירושלים, אתמול. "בקיבוץ בית אלפא יש מפעלים ותעשייה, אבל אף אחד לא מציע לנו עבודה"

שקופים מתחת לאף השרים

120 עולים מאתיופיה מוחים על תנאיהם במרכז הקליטה. "לא נוזז ממשרד רה"מ בלי פתרון", אמרו

ורד לי

תעשית" נפתח סטוריה ונמשך בה פגנה, הוא ענה וחבריו הקטנטנים מהונגרים הראשם בהסכמה. "לראש הממשלה אין אחריות", מציף ילד אחד, "לא נלך עד שלא יקשיבו לנו".

אבי מספיק, דובר האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה, המי לחה את המאבק, אמר: "זה בסגור חתנו ולחנות למסכנות ועדת ריסק. להכריז משרד הקליטה, ארץ הלפון ומגביל המחלקה לעלייה וקליטה בסוכנות, אלי בוק, מרבית העצמות כנות פתרון. הם הוסיפו כי הדרך הטובה ביותר לפתרון בעיות הוא ברושיו ולא בהפגנות ובי העולים אף קיבלו את מרבית דרישותיהם כסיומה של ההפגנה הקרי רמת, בערב יום הכיפורים. בטקסביל לעבודת הועדה, מסיפלות מידיות תלונותיהם של העולים, הציגו.

הממשלה. "אין בישראל רוספרטה", הוא אמר, "רק להרכיב - זה המסר של הממשלה".

קשה להתעלם מנכונות הילדים. כ-60 ילדים קטנים מסתובבים בר לות ניכרת ומשתתפים עם הוריהם בהפגנה. בעוד הוריהם יושבים על המדרכה ובוהים בייאוש ומרביים הם דוברי אמריקאית ועברית רוצה, להוציא את המסמך - "אין עבודה בבית אלפא. אין אוכל", הילדים מסתובבים, מתרועעים, נושמים מהפכה ומכבטאים את קול הוריהם בעברית: "יצאנו מבית אלפא ברי גל והלכנו שלוש שעות עד עפולה וישם נסענו לכאן באוטובוס", משי רטנים הילדים את המסלול שעשו. "אין לנו אוכל. אין לנו כסף. אין לנו עבודה. רוצים חילוף מרכז קליטה", מנפנף קאמרה אטלית, בן 14, בשי לם קרסון שהוא וחבריו ניסחו.

"את יודעת, אתמול המטסרה עצרה שבעה אנשים", מספר ילד בבחלה, "הם הרכיבו לאבא של חבר שלי, 'השטרים מרביצים. המטסי רח לא טובה. ארבעה שטרים לקחו מבוטי והרכיבו', ממשיך חברו אטמט קאלטו, בן 15. "אם יירד גשם מה

כרע וחצי, 'הגענו שוב להפגין והפי עם לא נחחר', מבהיר האטמט נמט, בן 33, שעלה לישראל לפני תשעה חודשים ונמנה עם יוזמי המאבק. "אנחנו לא מאמינים לוועדה שהי כנסה. היא ועדה מטעם, אין בה נציג מסלטי".

"הגענו להפגין כי בית אלפא לא טוב. אנחנו רוצים לעבוד משה, הסכיד, 'אין לנו כאחד בית ספר, גן או מעון קרוב. הילדים שלנו נוטעים שעתים בבוקר בתחבורה ציבורית. הם מגיעים עייפים לבית הספר. אנחנו נמצאים בקצה הקיבוץ, בקי בוץ יש מפעלים ותעשייה, אבל אף אחד לא מציע לנו עבודה. אנחנו ממוקמים בסמוך מחנה, עם רח לא טוב. מלא נחשים ועקרבים והילדים מפתים לצאת ולשחק. ריחות חדר או שני חדרים צמודים למסכנות מרובות ילדים. בקיץ הם מאוד ובימי גשם חדרים סים לבית".

"המסכנות מציעה לנו ריח אם טיפח 150 אלף שקלים. מאיפה יש לנו סכומים כאלה?", הוא שואל. גמט היה אחד משבעה אתיופים שני עצרו ביום ראשון על ידי המטסרה בניסיון להיכנס למתחם משרד ראש

"אנחנו יסנים על הרצפה", אמר טארלה מונגס בן עשר, "אמא על המזון, אנחנו, האחים, על הקי רשנים, יש שטימח, אבל קר מאוד כלילה". כבר שבע שב-120 עולים מאתיופיה מסובו הקליטה בבית אלפא מוחים על תנאי חיים קשים מול משרד ראש הממשלה שירותים ומקלות - אין: קופסאות שיטורים, לחם, חטיפים לילדים ובקבוקי מים הם התוונה היומית המגיעה בתרומה.

נשים מתלוננות על כאבי ראש, אוחזות בתינוקות חלים ובילדים מצוננים, גברים כבוים ומחשכים חוזרים ואמרים שוב ושוב - "לא נוזז מפה עד שלא יימצא לנו פתרון, אין לנו בית לחזור אליו. אנחנו רוצים עבודה".

לפני יום הכיפורים הפגינו כ-200 עולים על מצוקה כלכלית, היעדר גישות למקומות עבודה, רעב רחם מולול מצד מורכבי המוכי נות הוודית. משרד הקליטה והמיר כנות הוודית הקימו ועדת בדיקה בעניין שאמורה להחליט בעוד כשי

150 עולים מאתיופיה מוחרים על התנאים במרכז הקליטה

בגשם ובקור: מזהאת עול אתיפיה במאהל בירושלים

העולים דורשים שפנו אותם מרובו הקליטה בקיבוץ בצפון, כדי שיוכלו לעבוד ולהקליט בארץ ■ משרד הקליטה: "מתסיסים אותם - שימתנינו למסקנות ועדת בריקה בעניינם"

התורה והנבואה נאמרו על ידי ה' וכל
הנביאים נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים
נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים נאמרו על ידי ה'
והנביאים נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים
נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים נאמרו על ידי ה'
והנביאים נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים
נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים נאמרו על ידי ה'
והנביאים נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים
נאמרו על ידי ה' וכל הנביאים נאמרו על ידי ה'

התקופה של 1918-1919, שבה התחוללה המהפכה, הייתה תקופה של שינויים עמוקים במבנה החברתי והכלכלי של רוסיה. המהפכה הובילה לנפילת השושלת הצארית ולקום של ממשלה חדשה, שהתבססה על עקרונות של סוציאליזם. שינויים אלו גרמו לרעידת אדמה בתחומי החינוך והתרבות, ופיתחו את המודעות הלאומית והחברתית של הרוסים.

ONLY ONE PLACE!

On 20.05.2018, the following information was received from the Ministry of Health, Government of India:

[illegible]

100% Satisfaction
 24/7 Support
 100% Satisfaction

העול'ים: "אנחנו רוצים עבודה, לא מזג'ים"

קום 750 הומא להנביד לעליים שורה של פעילויות בתחום התעסוקתי, ובזמן סדנאות לחיפוש עבודה ולהאריך את שעות פעילות ההנפאה במקום, בע"קבות תלונות רבות של הורים. בנוסף, מטפלי הד"ר להפעיל מענות יום ובימת אלפן לילדים על מנת לקצר

ועדת בדיקה של המכונות והדפוס
משורר הקליטה פירסמה איש דוח
המח, המבג שתרונות מקיפים ומינימיים
לשיפור תנאי החיים של עולי אתיופיה
במסגרת הקליטה בקיבוץ בית אלפא, כד
מיושרה קיומאיים ממערב לבית שאן.
הדוח כולל המלצות להפחיתת הצפי-
פות של העולים במרכז - אך כ-120
מחזורים, המציגים זה שלשה שבועות
מסל משך ראש הממשלה בידידילים,
מיושרים כי זהו אינו עונה על הדרישות
התקדמות העברתם למרכז קליטה אחר.
אנחנו מסיימים להפגין, אנו ראשי
מי נמסר, ממארגני הדפוס.

Author: Liang, Liang / Liang, Liang

01/01/2008 10:00 AM

הכללה וסטריאוטיפים

מטרות

- להעמיק את ההבנה לגבי היחסים בין סיקור אפיזודי לסיקור תמטי.
- להעלות מודעות לבעייתיות בסיקור התמטי.
- להציג את המושג סטריאוטיפ.
- להציג את מרכזיותם של סטריאוטיפים בסיקור תקשורתי.
- לדון ביתרונות ובחסרונות של שימוש בסטריאוטיפים.
- לדון בבעייתיות העולה לצמוח להתעלמות מבעיות בשל החשש לייצוג סטריאוטיפי.

שאלות לדין

- הביטו בכתבה הבאה (דוגמה ד', מובאת בעמוד 24) המסקרת את תופעת הרצח בתוך המשפחה בקהילה האתיופית:
- מה הן ההשלכות האפשריות של סיקור כזה על דימוי הקהילה בקרב הציבור הרחב?

הערות למנחה

לכאורה, כתבה זו מתאפיינת במסגור תמטי: כותרת הגג "מי יעצור את האלימות כלפי נשים בקהילה האתיופית?", וכותרת המשנה המספרת על רצח שני בתוך פחות מחודש, חורגות מגבולות הסיפור הבודד ומצביעות על כך שמקרי הרצח בתוך המשפחה הם בבחינת תופעה חברתית בקרב קהילת יוצאי אתיופיה.

אולם, יש להזכיר כי אין לראות בשני אופני המסגור, התמטי והאפיזודי, שתי קטגוריות נפרדות לחלוטין, כי אם קצוות של רצף. ספק אם מסגור כגון זה הנראה בכתבה זו יגרום לקוראים לייחס את האחריות למתואר בה לגורמים חיצוניים. הכתבה אומנם מבהירה כי מדובר בתופעה – אך לא עומדת על הגורמים החברתיים האחראיים לה. כך, עלול להיווצר הרושם כי הגורם לתופעה זו הוא תרבותם השונה של יוצאי אתיופיה. כותרת המשנה אף מציינת זאת כמעט במפורש ואומרת כי המשפחה לא פנתה לרשויות משום ש"זה לא מקובל אצלנו".

הקישור בין תופעת הרצח בתוך המשפחה לקהילת העולים מאתיופיה צובע את הקהילה כולה בצבעים בעייתיים של מצוקה ואלימות. בהר (2003) טוען כי סיקור מסוג זה, המדגיש את הצדדים הבעייתיים שבקהילה, אופייני לתקשורת הישראלית ותורם לתפיסה ציבורית סטריאוטיפית של הקהילה.

שאלות לדין

- חישוב מדוע הסיקור התקשורתי מתאפיין לעיתים בחשיבה סטריאוטיפית?
- על אילו צרכים בעבודה העיתונאית עונה השימוש בסטריאוטיפים?
- חישוב אילו תכונות כולל הסטריאוטיפ של "האתיופי" בתרבות הישראלית?

הערות למנחה

שאלות אלה מיועדות להפנות את תשומת הלב לסטריאוטיפים, ולשימוש הנרחב בהם במסגרת סיקורים תמטיים.

הרחבה תיאורטית

לתקשורת המונים קשה להימנע משימוש בסטריאוטיפים משום שמדובר במנגנון חברתי חיוני המאפשר לאדם לסווג ולפרש בקלות ובמהירות כמויות אדירות של מידע חברתי.

סטריאוטיפים הם אופנים של סידור נתונים רבים, מורכבים ובלתי ברורים אשר אנו קולטים מן הסביבה החברתית. אלו הם מנגנונים שבאמצעותם פרטים וחברות מפרשים את המציאות ומעניקים לה משמעות תוך כדי סידורה וסיווגה. סטריאוטיפים "מסדרים" למשתמשים בהם עולם כאוטי ומורכב והם תוצר של פעילות חברתית ותרבותית במקום זמן ספציפי. ההחלטה מי שייך לקבוצה החברתית, המגדירה קבוצות חברתיות כ"אחרות" עליהן נכפים סטריאוטיפים היא תוצר מובהק של יחסי הכוח החברתיים (קמה, 2000).

הסטריאוטיפים הם מעין כתיבה קצרנית המייחסת לאדם שורה ארוכה של תכונות אופי ומאפיינים משום שהיא משייכת אותו לקבוצה חברתית מסוימת בשל מאפיין אישיותי, התנהגותי או פיסי כלשהו. ברגע שאדם מזהה מאפיין שכזה הוא בונה לעצמו תמונה שלמה של האדם העומד מולו באמצעות שימוש בסטריאוטיפים (שם). התקשורת משתמשת בדרך כלל בסטריאוטיפים שכבר הופצו על ידי ערוצים אחרים וממחזרת אותם. פעמים רבות משמשים הסטריאוטיפים כמנגנון הומוריסטי בתוכניות בידור, אולם לפחות לכאורה אין להם מקום בסיקור חדשותי אשר אמור להרחיב ידע ולשכנע כי המציאות בשטח אינה בהכרח דומה למה שאנחנו רגילים לחשוב.

יש הטוענים כי למעשה השימוש בסטריאוטיפים בסיקור חדשותי הוא כמעט בלתי נמנע. העיתונאי הוא בבסיסו מספר סיפורים. הוא חייב שהסיפור יהיה מורכב מצד אחד אך מעניין קצר ומובן מצד שני. הבאת מראיינים רבים בני קבוצות חברתיות שונות בסיקור בעיית העוני למשל, עשוי למנוע חשיבה סטריאוטיפית, אך יגזול מקום רב בעיתון ובמהדורה. שימוש בסטטיסטיקות, טבלאות ונתונים במקום סיפורים אישיים עשוי גם הוא למנוע חשיבה סטריאוטיפית אך הכתבה תהיה משעממת וחסרת צבע (Linn, 2003).

פרדוקס נוסף המוביל לשימוש בסטריאוטיפים בסיקור החדשותי מתבסס על מה שנאמר קודם לכן: כולנו מפענחים מידע חברתי חדש באמצעות מוסכמות המוכרות לנו מהעבר, אם העיתונאי לא יסתמך על מוסכמות אלו הסיפור שלו עלול להפוך לבלתי מובן בעליל (שם).

שאלות לדין

- הציעו דרכים באמצעותן יכול עיתונאי להימנע ככל האפשר משימוש בסטריאוטיפים

הערות למנחה

הדין יכוון לפתרונות כגון: היכרות עם כל סיפור לפרטי פרטים, שימוש בביקורתיות בעת הכנת הכתבה, והימנעות משימוש בתארים מכלילים.

שאלות לדין

קראו את הכתבה הבאה שפורסמה ב"הארץ", ואת העמוד הבא שפורסם ב"ידעות אחרונות" (דוגמאות ה'-ו', מובאות בעמודים 25-26):

- מהו המסר שעובר בהם?
- מהן נקודות השוני בין אופני הסיקור הללו?
- כיצד יכול סיקור כפי שראינו ב"הארץ" להשפיע על מצבה של קהילת יוצאי אתיופיה?

הערות למנחה

העמוד שהתפרסם ב"ידעות אחרונות" קרוב הרבה יותר ל"טיפוס האידיאלי" של סיקור תמטי. לצד הכתבה העוסקת במקרה רצח ספציפי מופיעים שני טורים מודגשים: האחד מביא נתונים מספריים על התופעה, והשני מאיר גורמים אפשריים העומדים בבסיסה. הטור השני מצביע בביחור על גורמים חברתיים שאינם קשורים למוצא האתיופי או למאפיינים התרבותיים של הקהילה, ואינו מהסס להפנות אצבע מאשימה חדה וברורה אל עבר אחראים אפשריים למצב – הממשלה ומוסדות הקליטה בישראל. סיקור כזה בהחלט עשוי לגרום לקוראים כי האחריות למצוקות ולפתרון אינה מוטלת בהכרח על בני הקהילה עצמה.

למרות זאת, גם כתבה זו עלולה לתרום לדימוי שלילי של בני הקהילה בקרב הציבור, בשל הקישור שלהם למצוקות חברתיות.

יתכן כי הכתבה שהתפרסמה ב"הארץ" מנסה להתמודד עם תופעת התיוג השלילי באמצעות סיקור פרשת הרצח ללא התייחסות מפורשת למוצא המעורבים. אולם, רבים טוענים כי צורת התמודדות כזו מחטיאה את העיקר. אחת הביקורות אשר נשמעות כנגד סוג כזה של סיקור טוענת כי הוא יכול להוביל להימנעות מטיפול בבעיות חברתיות: אחוז מקרי הרצח בתוך המשפחה בקהילת יוצאי אתיופיה מתוך סך המקרים בחברה הישראלית עולה בהרבה על שיעור היחסי של בני הקהילה באוכלוסיה (מרכז המידע של הכנסת 2007). הניסיון ללכת בין הטיפות ולא להזכיר במפורש את מוצא המעורבים בפרשת הרצח, עלול למנוע את האפשרות לערוך דיון אמיתי וכן בתוך הקהילה ומחוצה לה, בשאלה או באפשרות לפיה קיימת בעיה ביחסם של גברים אתיופים לנשותיהם. הימנעות מדיון כזה יכולה לתרום להנצחת הבעיה.

בנוסף, התמונה המצורפת לכתבה מסגירה את זהות המעורבים ועלולה בכל זאת לחזק סטריאוטיפים לגביהם. אופן הסיקור האפיזודי בה אינו פותח פתח להסתכלות רחבה יותר על המתואר בה.

טרגדיה ביורנשליס: רצח
את אשתו וקפיץ מזהחלו

[illegible]

100% pure
 100% pure
 100% pure
 100% pure

THESE RESULTS WERE OBTAINED IN THE PRESENCE OF A 10% EXCESS OF THE OTHER REAGENTS. THE REACTION WAS STOPPED BY ADDITION OF 10% EXCESS OF HYDROCHLORIC ACID. THE REACTION WAS STOPPED BY ADDITION OF 10% EXCESS OF HYDROCHLORIC ACID. THE REACTION WAS STOPPED BY ADDITION OF 10% EXCESS OF HYDROCHLORIC ACID.

[illegible]

James E. Smith
 Director, Center for the Study of the History of the
 American West, University of Colorado, Boulder, CO
 1990-1991

[illegible]

7000 WITH STAIRS 2000 1000

“I’m not a person who likes to be in the spotlight,” says the 30-year-old, who has been in the industry for 10 years. “I’m a person who likes to be in the background, and I like to be a part of something that is bigger than myself.”

[illegible]

Address: 1000 N. 1st St., Suite 100, Phoenix, AZ 85006
Phone: (602) 944-7777

נרצחה שעה לאחר שהתלוננה בלשכת הרווחה כי בעלה מאיים עליה

אנאני ג'מרה, בת 42 מחיפה, נמצאה בגן בעיר כשגרונה משוסף. רשויות הרווחה: "הכתובת זעקה על הקיר"

פמלי קרובות ורבותי סיני

אנאני ג'מרה, בת 42 מחיפה, נרצחה אמש על ידי בעלה. בשתיים האחרונות הניפה הרצח בבת תלונות למשטרה בגין אימים ולחץ מצד בעלה, ובן שירותי הרווחה נטו כמה פעמים למשטרה בגין שא. אמש, נמסרה ג'מרה עם עוברת לשכת הרווחה בעירייה, וזו התריעה במשטרה כי יש חשש לחייה של האשה. היקף שטיפלה במחלות סדומות של ג'מרה נגד בעלה, הסיבה כי אם יש איים ממשי לחייה, יש להיזק גידול משמעותי, ולא סתם גידול. ג'מרה נרצחה ברחוב מלפאת הרווחה הבית.

נפחיה של ג'מרה נמצאה אמש בסמוך למתחם עשרה בבית בגן ציבורי ברחוב חסי בת יסודי בחיפה בשכונת חסיה. המשטרה טרם עצרה את החשוד העיקרי ברצח, בעלה מילא ג'מרה בן 59, לבן חוג שיטה ילדים הנדולה בת 28 וחשק בו שלום. המשטרה עלתה במחשבה לגבי כשתיים ולפני שלוש השנים עברה לחיפה.

רשויות הרווחה בעיר מתי

וזו ביקורת נכונה על התנהלות

המשטרה בפרשת הרצח. "אסור"

בת ועקב מחיפה, התרגנו, בת

בגן, התלוננו, ומיום לא נעשה,

אשר מנול אף הרווחה, פני

נמסר.

ב-2007 הניפה האשה שתי

תלונות במשטרה נגד בעלה

כשהתגלתה שיתק במרכז חסי

לחם במבשרת בין אף חשק

נגד סבת אימים על עבירות

אלימות. בנובמבר הקטן, חרש

אשר המשטרה עברה לחיפה,

הניפה האשה תלונה נוספת

במשטרה וסיירה כי בעלה טרם

חיות הרצח, בן ציבורי בחיפה, למפאת הרצחית אנאני ג'מרה

בתגובה כי "כל תיקון חסר" לרצח תיקון, מילול התנהלות המשטרה מרשי הרווחה בקשר לטיפול מקיף. במשטרה חסיה סיפרו אמש כי גם בעלה חסר חסר במקורות כי איים על חי אשתו.

סרטי משפחה שיתאספו

אמשל בדידת המשפחה שיח

כי מספר כל חשנים, גם באי

תחיות מכלה הפגזות מאלמות

בעלה שחיה מנסל חתג לשי

חזת הרצח, עם אמת, בנחש כל

חזקן היא שירבה לתגנות יתר

עם ילדיו למקן לנשים מוסות.

בן 14 של האשה סיפר לנפחות המשפחתית שאנני מאיים לפגוע זו ובאם.

אמשל באח ג'מרה שוב לרש

חלקת הרווחה וסיירה שחיה

מאיימת, הקובעת המציאות

ותקשרה למשטרה, ותיקת אל

חזק, במשפחה במשטרה חסיה,

סטטוסות בתק, חשקה פ"אם

יש חשש מוחשי לחיי האשה

יש לחזק גידול משמעותי, אך

לא סתם כח משמעותי שירח

איתה לזימה, פעם חזק לאשר

בב נמצאה מוסתה

משטרת, מרחב, אף, נמסר

לישון עם סבין חתונה לנחיה. המשטרה הציבה נגד בעלה זו תחנות ומחלות הרווחה סברה בשכילו רחיה בסכנת מרחוק. ב-25 בנובמבר סתבה מחלפת הרווחה למשטרה חסיה כי האשה נמצאת בסיכון גבוה מיסע טבעי לה נסר כשיתחזק את זו חסיה חסר "חשכני את האשה לצאת לעצור לנשים מוסות", עתה המשטרה האשה סירבה מסום שטיפה שבעלה יסנע בילדות אם לא תחיה אמת. ב-14 בדצבר כי אריסה מחלפת הרווחה חלח נח נוספת במשטרה אשר טבע

התרענו אמרנו הזעקנו

מה עוד אפשר לעשות?

העובדות הסוציאליות הייתה האחרונה שפגשה את איינטיי ג'מרהו "היא אמרה שבעלה מאיים עליה" • זמן קצר אחר כך נרצחה

[illegible]

תעזרו להם

[illegible][illegible]

החוקים החדשים והמפורטים ביותר של המוסדות, אשר יבואו לידי ביטוי במסגרת המערכת החדשה, יתבצעו באופן מלא, ויש להבטיח את יעילותם. יש להבטיח את יעילותם, ויש להבטיח את יעילותם, ויש להבטיח את יעילותם.

[illegible]

התורה של ג'ורג' טאמאד על ידי
עזרי אלה שחשבו לו העשרה
ומד ירשו לעבודתו. אחת ג'ורג'
הישראל הנהיג שנינו לטעם לא
נמר. אלא לטעם של בנות. "הטעם של בנות".

כיום נהוג לראו את המערכת
הזו כמקור של סקטור ממשלתי
הוא ממומן על ידי הממשלה, ולכן הוא
נמצא תחת פיקוח ממשלתי. אך
למעשה, המערכת הזו היא
מקור חשוב של הכנסות
לממשלה, והיא נמצאת
תחת פיקוח ממשלתי.

[illegible]

עובדי הרווחה: "הכתובת לא הייתה כתובה על הקיר, היא הייתה חרוטה עליו"

מאת דוד רוב, לימוד אליהו
ואיתן בליקסון

הוא ידוע שיש הרבה דרכים להשיג את המידע הזה, ויש הרבה דרכים להשתמש בו. יש הרבה דרכים להשתמש בו, ויש הרבה דרכים להשתמש בו.

[illegible][illegible][illegible]

אם תרצה, תוכלו לראות את המסמך הזה גם בפורמט PDF.

הוא נשאל כיצד ייתכן שיש
הפרדה כזו בין שני הענפים
האנטיגונים. הוא מציין כי
הפרדה כזו היא תוצאה של
הפרדה של שני הענפים
האנטיגונים.

ידעתי שבא יוצא אותה,
אמר אחד מילדיה. "דציתי
לשמוע עליה"

1

**העדה האתיופית:
11 נרצחות ב-4 שנים**

חביט מבלע (22)

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

Call 1-800-368-7777

(4E) 1000 2761

phone 1-800-228-1128
 fax 1-800-228-1128
 www.1-800-228-1128

הצטרפו אלינו

સાથે જોડાયેલા છે. આથી જ આપણને આપણા જીવનમાં આવી રહેલી બધી જાણકારીનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. આથી જ આપણને આપણા જીવનમાં આવી રહેલી બધી જાણકારીનો ઉપયોગ કરવો પડે છે.

VIEWING REMINDER
In view of the 9/11 attacks, 2004 calendar

(45) 3070 179

THE MOUNTAIN PEOPLE: 2000 EDITION
"A GREAT BOOK FOR THE MOUNTAIN PEOPLE"

(27) 333K 0730/4000

FOR PEOPLE WHO DON'T WANT TO GET VACCINATED, HERE IS THE SOLUTION: DON'T GET VACCINATED.

© 2001 by John Wiley & Sons, Inc.

Don't let the world's most powerful people tell you what you can't do.

(20) 3000 117

0023 Rev 7/02 JPH/13/14 Rev
12/20/02 09:00 3-0-02

1471 **מחלקת המחקר והפיתוח**
מחלקת המחקר והפיתוח

© 2000 Blackwell Science Ltd
Journal of Internal Medicine 247: 399–406

על החיובי והשלילי בייצוגים "חיוביים" של בני הקהילה

מטרות

- להציג סיקורים חיוביים בתקשורת.
- להציג יתרונות של סיקורים שכאלה
- להציג חסרונות בסיקור מסוג זה
- להפנות תשומת לב לשוני העשוי להיות בין תגובת הרוב לסיקור חיובי לבין תגובות הקהילה עצמה

שאלות לדין

קראו את הכתבה הבאה (דוגמה ז', מובאת בעמודים 29-30):

- כיצד היא עשויה לשפר את דימוי הקהילה בקרב הציבור הרחב? כיצד היא עלולה לפגוע בו?
- כיצד היא עשויה לשפר את הדימוי העצמי של בני הקהילה? כיצד היא עלולה לפגוע בו?

הערות למנחה

הדין אמור לחשוף את העובדה כי בתקשורת מופיעים גם סיקורים חיוביים של בני הקהילה. עם זאת גם סיקור חיובי אינו נטול בעיות, משום שהוא מציג את ההצלחה כחריגה וכיוון שגם בו יש הדגשה רבה דווקא של הקשיים, ולא של היכולות. שאלה נוספת שניתן לדון בה היא תגובת קבוצת המיעוט על הניסיון המודע להציגה באופן חיובי – תגובה שעשויה לעתים להיות שונה מאוד מתגובת קבוצת הרוב.

הרחבה תיאורטית

חוקרי תקשורת ביקורתיים רבים שמו להם למטרה להיאבק בסיקור סטריאוטיפי של קבוצות מיעוט תוך דרישה מהתקשורת להתמקד בחיזוק דימויים באמצעות סיקור חיובי שלהם. חוקרים אלו מאמינים כי עבור המיעוטים הופעה חיובית בתקשורת הכללית מעניקה לגיטימציה לקבוצה, לתרבותה, לערכיה ולתרומתה לכלל החברה. כמו כן הופעה חיובית בכלי התקשורת מקרינה על תחושת ההשתייכות של חבריה לקבוצות הרוב, מקדמת את התרבות האתנית של הקבוצה, שוברת סטריאוטיפים ודעות קדומות כלפיה ומאפשרת לילדי המיעוטים להזדהות בצורה חיובית יותר עם המיעוט כאשר הדמויות המוצגות הן דמויות מפתח בקהילה (לאור ואחרים, 2004).

לעומתם, טוענים חוקרים אחרים כי דימוי חיובי של מיעוטים בכלי התקשורת לאו דווקא משיג מטרות אלו ואף גורם לתוצאות הפוכות (Cohen, 1998; Greco-Larson, 2005; Twitchin, 1988). לטענתם, הצגתן של דמויות יוצאות דופן – מעין "סנדרלות" מודרניות – מחזקת את התחושה כי אלה שלא מצליחים "לעשות את זה", לא מצליחים בגלל אי-כישרונם ולא בגלל המגבלות המבניות המוטלות על הקבוצה.

במלים אחרות, מוצגת תמונה לפיה "מי שטוב מצליח" ומכאן עולה המסקנה כי "מי שלא מצליח – פשוט לא טוב". שוב מוטלת האחריות והאשמה להצלחה ולכישלון על הפרט הבודד תוך התעלמות מהמצב החברתי והפוליטי שבתוכו פועל הפרט. Greco-Larson (2005) טוענת כי סיקור כזה משרת את המסר אותו חברות דמוקרטיות-ליברליות רוצות להנציח, ש"כל אדם שיעבוד קשה, יתקדם ויזכה להצלחה ללא קשר למוצאו", זאת למרות שהמציאות מוכיחה פעמים רבות כי המצב אינו כזה.

אחדים מהמתנגדים לסיקור בסגנון "סיפור ההצלחה" טוענים כי כתבה בסגנון "המג"ד האתייופי הראשון" עשויה אומנם להיות מעניינת או בעלת ערך חדשותי, אך בה בעת היא משדרת הנחת יסוד ומסר לפיו אנשים שאינם נמנים על קבוצת הרוב אינם תורמים בדרך כלל לכלל החברה, ובמקרים בהם הדבר קורה הרי שמדובר בסיפור יוצא דופן (Twitchin, 1998). על כך מוסיף בהר (2003) כי בחלק ניכר מהסיקור חיובי של בני הקהילה בתקשורת הישראלית, ההצלחה איננה מוצגת כעדות להצלחת הקהילה עצמה והקרדיט עליה ניתן לאדם חיצוני – כגון ראש העיר, נדבן כלשהו וכדומה – שעשה למען הקהילה.

ולבסוף – גם כאשר כבר מופיעים סיפורי הצלחה אישיים של בני הקהילה, הם מקבלים פעמים רבות את משבצת "הסיפור המוזר", זה ש"קשה להאמין שהוא קרה". Cohen (1998) מציין בהקשר זה כי לפעמים עצם הניסיון להציג דימוי חיובי כלפי קבוצות מיעוט מוביל לחשיבה סטריאוטיפית בפני עצמה. סיפור ההצלחה היוצא מן הכלל מחזק דווקא את סטריאוטיפ שלילי, בבחינת "יוצא מהכלל המעיד על הכלל".

שאלה נוספת העולה מתוך ניסיון מודע להציג קבוצת מיעוט באופן חיובי היא תגובת קבוצת המיעוט עצמה על הניסיון הזה, שעשויה לעתים להיות שונה מאוד מתגובת קבוצת הרוב. קמפיין פרסומי של הסוכנות היהודית לכבוד שלושים שנה לעליית יהודי אתיופיה ושם לעצמו מטרה לטפל בבעיית דימויים התמקד גם הוא ב"סיפורי הצלחה" אישיים של בני הקהילה. הקמפיין עורר סערה בקרב העולים מאתיופיה, ובנייר עמדה רשמי שפרסמה האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה היא קבעה כי "בקרב קהילת יוצאי אתיופיה ערער הקמפיין דווקא את העמדה אותה השתדל כל כך לחזק – את השייכות שלהם לחברה הישראלית. רבים בקרב הקהילה האתיופית העלו בעקבות הקמפיין את השאלה: מדוע אנחנו בכלל צריכים להילחם על המעמד הלגיטימי שלנו כחלק מהחברה?" (האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה, 2006).

שאלות לדין

- הציעו דרכים אחרות לסיקור "סיפור הצלחה" של יוצאי אתיופיה

הערות למנחה

הדין יכול לכוון להצעות כגון סיקור שיתמקד בתופעות חיוביות המאפיינות את הקהילה כולה, ולא בסיפורי הצלחה של בודדים מתוכה, כגון: כתבות על האחוזה הגבוהה של המתגייסים והמתנדבים לקורסי קצינים המאפיין את הקהילה.

דרך נוספת אפשרית לסיקור חיובי היא הצגת סיפורי הצלחה מתוך הקהילה כחלק מתופעה חיובית כלל-ישראלית רחבה יותר. לדוגמה: כתבה על "דור העתיד של מנהיגי ישראל" יכולה לכלול סיפורים של פרטים בחברה הישראלית, בתוכם גם בני הקהילה. אופן סיקור כזה יכול ליצור ייצוג של המיעוט באופן המקבל אותו כחלק מה"אנחנו", ולא מציג אותו כ"אחר".

הוראשון לעיון

לִקְחוּ אוֹתִי לְתַפְקִיד הַמֶּגֶד לֹא כִי אֲנִי יָפֵה וְלֹא כִי אֲנִי שְׂחֹרֶה עֲשִׂיתִי אֵת כָּל הַתַּפְקִידִים הָאֲפֻשְׁרִים. אֲנִי בּוֹגֵר תּוֹאֵר רֵאשׁוֹן, בּוֹגֵר פּוֹמָה, עֲבָשִׁיו אֵלֶּה שְׂעִירִים מִמֶּנִּי רֹאִים שֶׁזֶה אֲפֻשִׁיר • מִהֲמַסֵּעַ לֶאֱרֹץ וְעַד הַדְּלִקָּה הַמִּשְׁוֹאֵה, הַמֶּגֶד הָאֲתִיוֹפִי הָרֵאשׁוֹן סֶגֶן אֱלֹוף צִיּוֹן שֶׁנֶּקֶד סוֹגֵר מִעֲנָל

[illegible][illegible]

התנאי הבולט, עקרו המרכזי אשר על פיו
לחברים "מותר בעינינו", הוא: "האנשים החדשים" (אנשים
המגיעים אלינו). זהו לי שרשים בבסיס התנו
החדשה. אך חברים החדשים אינם יכולים, עם
העבר, להיכנס.

בזמן שיש להם את המערכת הזאת, הם יכולים לראות את המערכת הזאת, אבל הם לא יכולים לראות את המערכת הזאת.

לפני 4 ימים בל"ב יום נסיון ליהודים
 בל"ב יחד לא יחיה קהל "לא רבו ליהודים את"
 ליהודים, ולא נסיון ביום נסיון, "לא יחיה" בל"ב
 נסיון ליהודים, נסיון ליהודים, נסיון ליהודים
 נסיון ליהודים, נסיון ליהודים, נסיון ליהודים
 נסיון ליהודים, נסיון ליהודים, נסיון ליהודים

במקומות אחרים רוצים לשלם עבור אימוץ בלבד, בלי שום תשלום נוסף, ויש גם מקומות בהם יש לשלם עבור אימוץ בלבד, אך יש לשלם גם עבור שירותי ייעוץ וטיפול. יש גם מקומות בהם יש לשלם עבור אימוץ בלבד, אך יש לשלם גם עבור שירותי ייעוץ וטיפול.

היום בליווי חוליות "כחא אבא" פנו וחינוכי, נסעו
כל הדרך. "אם לרצו אנו כה מן מקרים כה מן
אנחנו, עזר לנו ללמוד את המעלה."

[illegible]

המחיר נשאר ללא שינוי, אך הוצאות הפיתוח הולכות וגדלות. לכן, החברה מעריכה כי תוכל להשיג רווחים משמעותיים במהלך השנים הבאות.

במסגרת זו יתקיימו שני סדורי מלחם במועדון "המלחמה" ובמסגרתו יתקיימו שני סדורי מלחם במועדון "המלחמה" ובמסגרתו יתקיימו שני סדורי מלחם במועדון "המלחמה".

המחשבה הזו נבעה מן העובדה כי ישנם כיום כ-100 אלף ילדים וילדות חסרי בית בישראל, ורובם חסרי כל משפחה. לכן, הוחלט להקים את המוסד הזה, שיהיה מרכז לטיפול בילדים חסרי בית, ויסייע להם להתמודד עם המצוקה הכלכלית, החינוכית והרפואית בה הם נתונים.

כמו שציינו לעיל, גם שטח המגורים נמצא
על המגרש, ויש לו חניה פרטית במגרש
המגורים. שטח המגרש נמצא על ידי
המגרש המגורים.

התפקיד הראשון

[illegible]

הנהגתו של המנהל הכללי של שירות המבחן, ד"ר יצחק גולדברג, נבדקה על ידי שירות המבחן עצמו. גולדברג נבדק על ידי שירות המבחן עצמו, ונמצא כי הוא לא עבר את הבדיקה. גולדברג נבדק על ידי שירות המבחן עצמו, ונמצא כי הוא לא עבר את הבדיקה. גולדברג נבדק על ידי שירות המבחן עצמו, ונמצא כי הוא לא עבר את הבדיקה.

[illegible]

כרטיס כניסה עצוב

[illegible]

במסגרת תוכנית הלימודים החדשה, יתקבלו תלמידי תיכון בן-גוריון, יחד עם תלמידי תיכונים אחרים, ב-15 באוגוסט, בבית הספר החדש, ברחוב גוריון 10, בבני ברק. תלמידי תיכונים אחרים יתקבלו גם הם, אך לא יתקבלו תלמידי תיכונים אחרים. תלמידי תיכונים אחרים יתקבלו גם הם, אך לא יתקבלו תלמידי תיכונים אחרים.

"סמאל תיזה
 נמל לפני
 שהתגושתו",
 אומר שנקר
 כעצב. "הוא היה
 החלל האתומי
 הראשון של
 צה"ל. אני
 זוכר שאמר
 אז שזה בריט
 הבניסה של
 העדה האתיופית
 לחברה
 ישראלית"

14

14.04.2009

15
OPENED AND BY YOU
14.04.2009

המחשבה החדשה וההתארגנות החדשה
היו צריכות להיות חלק מהחיים.

לא על הכתבה לבדה; השפעת עיצוב העמוד

מטרות

- הפניית תשומת הלב להשפעת הקשר בין כתבות שונות על המסר.
- הפניית תשומת הלב להשפעת המיקום והעיצוב של הכתבה ביצירת מסר.

שאלות לדין

- אילו אלמנטים בעיצובו של עמוד יכולים להשפיע על המסר שמועבר לקורא בנוגע לכתבות המופיעות בו?

הערות למנחה

עד כה עסקנו בהשפעותיה של הכתבה הבודדת על המסר המועבר לקורא: רמת המיקור של העבודה העיתונאית והעריכתית. רמה חשובה נוספת היא רמת המאקרו. רמת המאקרו מתייחסת לעבודת העורכים ביצירת קשרים בין אייטמים שונים באותו הגיליון או באותו העמוד: הבלטה של אייטמים מסוימים לעומת אחרים, חיבור והפרדה של אייטמים ועוד.

המחקר מראה כי עורכים מייצרים משמעות על ידי קישור גרפי או מילולי של אייטמים שונים, העוסקים באירועים שונים, דבר המבנה קונספציות תרבותיות לגבי "נושאים" ו"תחומים" חברתיים (להב, 2007 א; להב, 2007 ב). שאלות כגון אילו אייטמים מוצמדים זה לזה או כיצד מקושרים אייטמים אחד לשני בתוך עמוד או כפולה עשויים להשפיע על האופן בו מתייחס הקורא לכתבות המופיעות בה.

שאלות לדין

- לצד אילו נושאים הייתם מצפים שיופיעו כתבות על קהילת יוצאי אתיופיה?
- הביטו בעמוד העיתון הבא (דוגמה ח', מובאת בעמוד 33): איזה מסר הוא מעביר בנוגע למקומה של קהילה זו בחברה הישראלית?

הערות למנחה

הצמדת הכתבה על מרכז הקליטה לזו העוסקת בפליטים מאפריקה מחד, ולבדווים במצריים מאידך, עלולה להעביר מסר לקורא לפיו מקומה של קהילת יוצאי אתיופיה זהה למושאי הכתבות האחרות – מחוץ לחברה הישראלית. ואם להיות בוטים – "העמוד שבו מדברים על שחורים!". מנקודת מבט חיובית, ניתן לראות בעמוד התייחסות כוללת לבעיית הגזענות בישראל. מנקודת מבט שלילית, העמוד יוצר "גטו" של "אחרים", המזוהים באופן משתמע בהיותם "שחורים" ומחזק את התפיסה ש"אנחנו" (בניגוד ל"אחרים") "לבנים", וכי "לובן" שווה ל"נרמטיות". בכך הוא עלול לחזק את ה"אחרות" החברתית של המסוקרים בו.

שאלות לדין

- כיצד ניתן לדעתכם להעביר מסר שונה באמצעות עיצובו של עמוד או כפולה?
- הביטו בעמוד העיתון הבא (דוגמה ט', מובאת בעמוד 34): איזה מסר הוא מעביר לדעתכם בנוגע למקומה של הקהילה האתיופית בחברה הישראלית?

הערות למנחה

הצמדת סיפורם של שני העובדים יוצאי אתיופיה לסיפורם של בני הנוער שלא קיבלו שכר עבור עבודתם תחת לוגו זה, משווה בין מצוקות של בני הקהילה למצוקה של חלק אחר בתוך החברה הישראלית ובכך עשויה להעביר מסר של הכלה ואינטגרציה בין חלקי החברה. יתרה מכך, העמוד הזה מדבר באופן ברור על מרכיבים של חוסר צדק ושיוויון בחברה הישראלית ובכך מקשר בין אי שיוויון אתני לאי שיוויון כלכלי. הכותרות בשתי הידיעות הבולטות מגנות באופן ברור גזענות בחברה הישראלית, ואילו ה"אחרים" מוצגים כמי שמתנגדים ופועלים, ולא רק כאומללים פאסיביים.

שאלות לדין

- גם על הצמדה כזו עשויה להישמע ביקורת; בהתבסס על מה שנלמד עד כה, מה יכולים לטעון המבקרים?
- הציעו נושאים אחרים אשר לדעתכם ראוי שיופיעו לצד כתבות על הקהילה.

עכשיו מגרשים אותם גם מאילת

משרד המבנים החליט לאסור על כ-2,000 מבקשי מקלט אפריקאיים לשהות בעיר. הבעיה היא שבסוּם מקום אחד לא רוצים אותם.

700 000

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

החל מיום זה, כל מי שיש לו חשד או תלונה כלפי מנהל בית הספר, יוכל להגיש תלונה ישירות אל מנהל בית הספר, ללא צורך בהגשת תלונה לרשות החינוך. מנהל בית הספר יחליט על הפעולה הנדרשת, ויגיש תלונה לרשות החינוך, אם יחשוב שיש צורך בכך. מנהל בית הספר יחליט גם על הפעולה הנדרשת, אם יחשוב שיש צורך בכך. מנהל בית הספר יחליט גם על הפעולה הנדרשת, אם יחשוב שיש צורך בכך.

במהלך שנות ה-90, התגבשה תנועת "החיים טובים ושקט" (The Good and Quiet Life) שהתמקדה בשיקום חיי היום יום של חולי הסכיזופרניה. התנועה התבססה על עקרונות של טיפול פסיכוסוציאלי, שיתוף פעולה עם המטופלים, והתמקדה בשיקום חיי היום יום של חולי הסכיזופרניה. התנועה התבססה על עקרונות של טיפול פסיכוסוציאלי, שיתוף פעולה עם המטופלים, והתמקדה בשיקום חיי היום יום של חולי הסכיזופרניה.

התורה והנביאים

המחשבים באותו חדר הוקדשו אז לשימוש משותף במשרד המחקר והפיתוח, והיו צריכים להעביר את המידע למחשבים האחרים באמצעות קווי טלפון. היום, כל מחשב מקושר ישירות למרכז הנתונים, וכל המידע נאסף באופן אוטומטי.

[illegible][illegible][illegible]

לא תפסו אלוהי אחרת מאלהים ישראל. ואלה המצוות אשר צונו לא נעשו לנו כחוקים אלא כחוקים אשר צונו לעשותם. ואלה המצוות אשר צונו לא נעשו לנו כחוקים אלא כחוקים אשר צונו לעשותם.

התאחדות המורים והתלמידים, וזו תהיה תחילתה של תנועת הנוער העובד והלומד. ב-1936, לאחר שחזר מלימודיו בארצות הברית, התאחד עם חברים נוספים וייסד את "התאחדות הנוער העובד והלומד" (הנע"ל). תנועה זו הפכה לאחת מהתנועות המרכזיות בתנועת הנוער העובד והלומד, וזו תהיה תחילתה של תנועת הנוער העובד והלומד.

המשרד לענייני חינוך ורווחה
המשרד לענייני חינוך ורווחה
המשרד לענייני חינוך ורווחה
המשרד לענייני חינוך ורווחה

אם אתם חושבים שיש לכם את כל הכלים הדרושים כדי להצליח, אתם צריכים לשקול מחדש את דעתכם. ישנם אנשים רבים שחשבו שהם יצליחו, אך לא הצליחו. הסיבה לכך היא שהם לא ידעו כיצד להשתמש בכלים אלו. לכן, חשוב מאוד להבין את הכלים הדרושים ולהשתמש בהם בצורה נכונה.

© 2000 The McGraw-Hill Companies

עם 144 יומם לחביון חלוצים שזר
אל ערליהם בזהם הנפגעת יק
נרמזת לחינם עברתם לחיזור אל
קולן ערליהם הנפגעת בזהם
בזה חלוצת קבא אל חלוצת בזה
מחלוצ חלוצת לחינם בזה
חלוצת חלוצת אל חלוצת

THE JOURNAL OF THE

החלטת הוועדה להעביר את המסמך לפרסום, תהיה חייבת אישורו של השר.

[illegible]

דו"ח חמור על מצב האתיופים במרכז הקליטה בבית אלפא

העולים: "אנחנו רוצים עבודה, לא מזגנים"

◎ 118

מחריפים העימותים בין צבא מצרים לבדווים

- השלטונות בקהיר מדווחים על שליטה במתכתחויות עם השבטים בסיוע, אבל העובדות מציגות תמונה אחרת. לאחר שבוטלה חסימתן המשפטית, מתבוננות גם חברות האבטחה המצריות לצאת ממצרים.

ЭКОНОМИКА

■ **כפי** הנדע, בעל נוסח ליאונרד בעלול לטען כי לא כל אדם חורג

אבו ערד נסמך
במח' תקוה

[illegible]

Downloaded by:

[illegible]

לפי אחראי בית המסד של ספרי "הספרייה", לא כל בני האדם שווים מבחינה תלמודית. ■ מי עובדים אחרים נקצים כי לא נחשבו להחליל עם העובדים האחרים. והתפטר אחת בחינה. ■ מותר להפטר, יסל לזכות עוד בקנה של יחסים בין עובדים.

917318

[illegible]

קריאה וחינוך במסגרת תוכנית "מסע" לילדים
הם מוזמנים להצטרף אל מרחב הילדים שלנו
ביום שבת, 17.12.2011 בשעה 10:00 בבוקר
במסגרת תוכנית "מסע" לילדים

[illegible]

סיכום: קריאה מתנגדת

מטרות

- להפנות את תשומת הלב ליכולת הצרכנים להתנגד למסר פוגעני.
- להציג קריאה כעשייה אקטיבית
- להציג רשימה מסכמת של כלים לקריאה ביקורתית שנלמדו במסגרת מערך ההוראה.
- לאפשר תרגול עצמאי, אישי או קבוצתי, של הכלים שנלמדו

הערות למנחה והרחבה תיאורטית

הדיון עד כה התמקד בעיתונות ובפעולתה. אולם, התהליך התקשורתי לא כולל רק את העיתונות. חשוב לא פחות בתהליך הוא קהל הצרכנים. הקהל הזה איננו פאסיבי, והמסרים התקשורתיים אינם "מוזרקים למוחו". הוא מסוגל לנהל משא ומתן עם הטקסט.

סטיוארט הול, חוקר בריטי יליד האיים הקריביים, אשר חקר רבות ייצוגים גזעניים בעיתונות הבריטית (Hall, 1997), מציע כי את תהליך התקשורת יש לראות כמשולש שווה צלעות שקודקודיו הם ההפקה, הטקסט והקהל. בשלב ההפקה, העיתונאים מייצרים טקסטים שיש להם משמעות חברתית; הם "מקודדים" משמעות בדרך הכתיבה שלהם ובדרך שבה החומרים נערכים ומסודרים (כפי שהוצג בחלק הקודם). הטקסט המקודד עובר לקוראים, והם "מפענחים" את המשמעות שקודדה בו (הול, 2003).

הול מציע כי ניתן לצייר ציר של דרכי פענוח. בקצהו האחד של הציר מתקיים **פענוח מקבל**. זהו פענוח אשר מבין את הטקסט כפי שהוא קודד על ידי יצרני התקשורת. בפרקים הקודמים ראינו כי קידוד כזה הוא בעייתי במידה רבה. אולם, מבחינת צרכן התקשורת, קידוד זה הוא הקל הנוח ביותר; אין צורך להתאמץ כדי להבין את הטקסט כפי שכלי התקשורת רצה שנבין אותו. וכך – כאשר אנו צורכים חדשות מבלי להקדיש לכך תשומת לב רבה, אנו מעניקים להן לרוב ומבלי משים משמעות הגמונית.

אבל כקהל, הצרכן גם יכול להתנגד לטקסט. התנגדות זו היא הקצה השני של ציר היחסים שבין הטקסט לקהל. בסוג כזה של פענוח, **פענוח מתנגד**, הקורא מסרב לקבל את הטקסט "כפשוטו", אלא חוקר אותו מעמיק בו כדי להבין אילו הנחות סמויות מסתתרות בטקסט. הצרכן כאן "מתווכח" עם הטקסט, ומסרב לקבל אותו, אם הוא נראה מפלה, גזעני, או בלתי ראוי מכל בחינה אחרת.

מחקרים מראים כי השכלה באופן כללי, והבנה עמוקה של אופן פעולת התקשורת בפרט, מגדילה את היכולת של צרכן התקשורת להתמודד עם תכנים תקשורתיים ולהתנגד להם. היכולת הזו מרחיבה את האוטונומיה והמודעות של הפרט, והופכת אותו לאזרח מודע.

שאלות לדיון

- העיסוק בדרכים השונות שבהן יוצגו הקהילה האתיופית בחלקים הקודמים היווה דוגמה לדרכים שבהן ניתן לקרוא טקסטים שונים באופן מתנגד.
- אילו כלים לקריאה מתנגדת הציע הדיון עד כאן?

הערות למנחה

- במסגרת המערך הודגש הצורך בתשומת לב הקורא למרכיבים הבאים:
- תשומת לב לסיקור כהבנייה חברתית ולא כתיאור אובייקטיבי של המציאות
 - תשומת לב לחשיבות המיקום של הסיפור על הציר אפיזודי-תמטי
 - תשומת לב למשמעויות של הכללה וסטריאוטיפים
 - תשומת לב למשמעויות של ייצוגים חיוביים
 - תשומת לב לחשיבות העימוד והיחסים בין ידיעות שונות
 - תשומת לב לכוחו של הקורא לפרש את הטקסט ואף לקרוא אותו קריאה מתנגדת

שאלות לדין

באמצעות "ארגז הכלים" הזה הציעו "קריאות מתנגדות" לכתבות הבאות, שפורסמו בתקשורת הישראלית המרכזית בחודשים ינואר-יולי 2009.

העליון ידון היום בערעור בפסק הדין השנוי במחלוקת

השופט שנמנע מלהרשיע את האברך שדרס את יופית: לא הייתי משנה מילימטר מההחלטה

תומר זרחין

הדין: "כתבתי עד היום אלף פסקי דין, אולי אלפיים. כ-99% או 95% מהם הערעור נדחה. אני ואבוי לנו אם נפסיק לפי מה שפוסקים בעיתונות ולא לפי מה שכתוב בתיק".

המשך בעמוד 8

השופט משה דרורי
תצלום: אסף נדרי המוסק

שהצעירה הבינה את השיפור העצום במעמדה בין תחילת ההליך בפניו לסופו, אחרי שזכתה לכבוד כאולם בית המשפט.

בעקבות הסערה הציבורית שהתעוררה עם פרסומו המחודש של פסק הדין, על רקע מועמדותו של דרורי לכהונה בעליון, החליט חבר הוועדה לבחירת שופטים, השר גלעד ארדן, להסיר את תמיכתו במועמדותו של דרורי.

אתמול אמר דרורי שהוא חושב שפסק הדין שנתן בפרשה "הוא אחד מפסקי הדין החשובים ביותר שניתנו ואני חושב שראוי לעשות בו שימוש בצורה רחבה ומושכלת. כל מה שכתוב בו הוא נכון, הוא אמת".

דרורי הוסיף שאינו חושש שהעליון "ייסחף" אחרי הביקורת הציבורית ויבקר אותו הבוקר על קביעותיו בפסק

בית המשפט העליון ידון הברק בערעור שהגיש הפרקליטות על פסק הדין השנוי במחלוקת, במסגרתו נמנע בית המשפט המיוזם בירושלים מלהרשיע אברך שדרס במתכוון קופאית ממוצא אתיופי. בראיון ל"הארץ" אמר השופט משה דרורי, שנתן את פסק הדין, כי הוא שלם עם החלטתו. "אין לי אפילו פקפוק הכי קטן. לא הייתי משנה אפילו מילימטר מהאות הכי קטנה שכתבתי", אמר אתמול.

דרורי החליט שלא להרשיע את האברך, כדי לא לפגוע באמינותו להתמנות כדיין בבית הדין הרבני. "המאורע המכונן של חייה, שבו היא התקבלה סופית לחברה הישראלית, כשוה בין שווים, הוא הדין בפניי", כתב דרורי והוסיף

"הארץ", 13 ביולי 2009, עמוד ראשון

בית המשפט העליון מתח ביקורת נוקבת על השופט המחוזי

יצחק בן-אהרן, שופט מחוזי בירושלים

"השופט לא חתם על החלטותיו", טען לראשונה בן-אהרן, השופט המחוזי בירושלים

העליון: איך האבדך הדורס לא הודשע?

השופט המחוזי משה דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה - כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין ■ השופט ארמונד לוי: "זה מקומם, יש פה אירוע קשה ביותר"

המלצה

בשם יחידה דין 10000 שופט שרדס דרורי לא חתם על החלטותיו. השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

מכתבי ההמלצה ששלחו לשופט מהפסד ישי ומתרג עמאר

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

יצחק בן-אהרן

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

השופט המחוזי בירושלים, יצחק בן-אהרן, טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין. בן-אהרן טען כי השופט דרורי נמנע מהרשעת אברך שדרס קופאית במגרש חניה, כדי לא לפגוע בסיכויי הנהג להתמנות לדיין.

ד"ר יחזקאל מנסין
בית העמידה

העליון ידון היום בפסק הדין של דרורי

נמנע מלהרשיע אברך שדרס קופאית אתיופית – כדי לא לפגוע במינוי לבית הדין הרבני • בארגוני הסיוע לאתיופים זועמים: "פסק הדין – גזעני"

עדנה אדסון, כתבת **לשכת**

הדין על כסים מצרפתאטוני, השתייכות
הכרתית או נוצרית, אמרה.

הבעירה נמנעה לאחד פנימיה למנוע
האברך לזכות בהצטרף סבלי לשלם.
ולאחד שלא נקנה לרדיקליות התרבות
מול סטנדרט, האברך המשיך בנסיגה
הפנע בצעירה – וחדף קריאותה לעצור
את הסכנות, המשיך בנסיגה גם לאחד
שנשלה על הכבים האברה את הסכנות
האברך המשיך בנסיגה והפסק את הדין
עזרה מתבססת בדינה על הכבים.

הפוסט דורר נסע מלחשיף את
הנאשם, בו למשפחה רבנים וידידים,
אמר את פרסום שמו ונזר עליו 149
שעות להעלות הצבור ושיפוי לבתי
לנגות כסך 16,000 שקלים. בנסת הדין
ציינו כי אידוע הדיקט, והפוסט בעק
בוחי, היו "המאורע הסכונ" בדינה של
הבעירה האתיופית "שבו הוא התקבלה
לחברה הישראלית, כשהוא בין שחיים".
בגזלת המולדת המלילית בפרקלי
סות המדינה, עזר אפרת ברזיל, אמרה
אנמול כי בעשה התקפה מעיד על גנב
המדי ביומו של האברך לבני ארם, ור
מיכר תרדום את פרסום שמו.

השפיה מיכר מסיקתו של הדין
שם בשות דורר בפרישת ויחשי
תת של קופאית כמפא אחריו בחרון
בירושלים – מביקה ודום לבית המשיך
שם העליון.

השופטים אדסון לר, עדנה ארבל
והיום רבני יסמין המוכר את עדנה
של פרקליטות המדינה על פסק הדין,
שכממנו נסע דורר מלחשיף את
האברך שדרס במדור את הקופאית, ואת
על מנת שלא למנוע כמיכיו להתמנות
לבית הדין הרבני.

"אני מוקמת על שופטי ביהמ"ש הער
לית שיפוי מרן ויפסטר נסוך", אמרה
אמר הבעירה שפסנע בדיקט, בפרק
קטילת יחדי אתיופיה ודאום בדיקט
את פסק הדין, וחדף הם צפויים לשיר
משורת מואה מול בית המשפט, כארטי
גד של עמותת "מסקה" מגזלת המולדת
המסכיות של המולדת עזר ועל סבלי
מקלים, הביעה חשדות כי שופטי הער
לית יפסו את המולדת, שאותה הגירה
שפתייתות". אין חסם למסית את

**האלוף גלנט
נשאר בצה"ל**

לואי נאמן בלוי
אברהם לוי
לא נשפט • נסע
המשרד על משרד
מנכ"ל צה"ל
אברהם לוי

**האינטרנט
לא יצטרך**

המשרד על משרד
המשרד על משרד
המשרד על משרד
המשרד על משרד

ישראל היום

07 15 17 31 35

ארגוני האתיופים לעליון: "בטלו את פסק הדין הגזעני"

השופט מיכר מסיקתו של הפוסט דורר, נמנע מלהרשיע אברך שדרס
קופאית אתיופית, מניעה לבית המשפט העליון • בנסיגה מביקה
לזכות את הדין • נאשם "אני מוקמת על שופטי ביהמ"ש הער" •
המשרד על משרד • עדנה אדסון, אמר 15

▲ "ישראל היום", 13 ביולי 2009, כותרת בעמוד הראשון
◀ כתבה בעמוד 15

בן 23 נדרס למוות במהלך קטטה המונית

בעל מוסך ברחובות שרב עם צעירים ממוצא אתיופ, דרס למוות את צגאי בינסאי ■ משפחתו של בינסאי: הוא היה בדרך לעבודה ונהרג בגלל צבע עורו

לרכב נגוב מסוג הונדה שחנה במקום ונהג בפראות לעבר חבורת הצעירים מרוצבות, תוך שהוא פוגע בצגאי בינסאי בן ה-23. הפצוע פונה לבית החיר לים קפלו בעיר, שם נפטר בשעות הער רב מפצעים. כמה מעורבים בקטטה נפגו עו באורח קל עד בינוני, חלקם מדיקות סכין, ופגו אף הם לקבלת טיפול. כוחות משטרה בפיסדו של פטר שי כהן עצרו שמונה מהמעורבים בקטטה, רובם מוכרים למשטרה מעבירות קור מות. הנהג הפוגע גיסה להימלט מזי רת האירוע, אך אותר ונעצר כעבור זמן קצר. בני משפחתו של בינסאי סיפרו כי הוא ישן כלילה בביתו, ובבוקר הלך לעי מור בסופר השוכן בסמוך למוסך. לטענ תם, הוא עבר במקום ונדרס בגלל טעות ביהוי של בעל המוסך.

צגאי בינסאי ד"ל

בתגובה, הזעיק בעל המוסך כמה מח בריו מרמלה ובמקום פרצה קטטה המר גית, כשהמעורבים אחדים מכל הבא ליד - אבנים, מקלות, סכינים ושברו זכר כיות. בשלב מסוים נכנס בעל המוסך

מאת תומר ולמר

בני משפחתו של צגאי בינסאי בן ה-23 מרוצבות, שנדרס שלטום למי וות קל ידי בעל מוסך ברחובות בסמוך קטטה המונית של בעל המוסך וחבריו גם חבורת צעירים שיבוזיים, מוענת כי הוא כלל לא היה מעורב בקטטה ונדרס רק בגלל צבע עורו. מפרטי האירוע עולה כי צעירים מה עדה ואתיופית משכונת קריית משה הסמוכה לאזור התעשייה בעיר, בילו כאחד הפאבים באזור ועזבו אותו לפי נות בוקר במצב של גילופין. לרכבי גר רמים במשטרה, החלו הצעירים להתג כל לאחד מבעלי המוסכים במקום, ערבי כגן 40 מרמלה, תוך שהם טקללים אותו ועושים את צרכיהם בכניסה למוסך.

"מעריב", 12 ביולי 2009, עמוד 15

תלמיד כיתה ד': "המנהל הפיל אותי על הרצפה ושבר את ידי"

המנהל מכחיש: "התלמיד ניסה להצית את בית הספר" ■ משטרת נתיבות חוקרת

הוא סופר לבני מספרתו על הסקרת והחלוצה שהיא סובל מכאבים.

למחרת הגיע ג' עם בני מספרתו לתור השוון בבית החולים. הם התברר כי הוא סובל מסכר חסן כידור, מסדקים נוספים והחבלות "בשות, התלמיד הגיע תלונה נגד המנהל במספרת. "זו לא מעט דא" שונה שהמנהל מתנהג באלימות כלפי תלמידים, יקרה גם שלא יוכלו ארוחות חמות, כעצם ונשארנו נזרעים עד שלוש וחצי בצהריים", כל התלמיד, לדברי תלמידים אחרים בבית הספר, זו לא הפעם הראשונה שהמנהל נטס אלימות כלפי תלמידים, אך הם חששים להתלונן.

במספר הדיון במסר "מנהל בית הספר דווח בכל תוקף את הטענה שלפיה נטס אלימות כלפי התלמיד. לדברי המנהל, התלמיד היה מקוים בה צמח של כמה מוקדים בבית הספר, ומשלא נשמע לבקשות המנהל לחזור מיד ממסעיו, נאלץ המנהל להוביל למסדר, אולם לדבריו ללא שימוש בכוח בלתי סביר.

"עונש חינוכי" - צילום אוחי ריק בשצורחתי מכאבים, ג'.

באת שטען אימרגן

המנהל שם לי רגל, נשלחו על הרצפה ואז הוא סולל ויטור אחי במח בכל הנוף, כך הקיד תל" מיד בן 18 בבית ספר בנתיבות נגד מנהל בית הספר שבו הוא למד. המנהל נחקר באחידה וחייב דים את החשדות.

הסקרת והדיון אירע על פי הדיון שלפניו במסר בבית ספר יסודי בנתיבות, מנהל בית הספר הסר, כי ג', תלמיד בכיתה ד', סביר אס בשטח בית הספר, למעשה התלמיד, המנהל הורה לו להיכנס אליו למסדר. "הוא סולל אותי במח כשהוא מוסר לי את הד. אמרתי לו שיפסק אבל הוא הוסיף, וקצב אחי רק כשהדיון סכר בים", שווי תלמיד, לדברי תלמיד, הני נהל אף בהחיד לו שפעם הבאה הוא יסלט מחדר כבד יותר על התנהגותו. התלמיד קוב את בית הספר כשהוא סובל מכאבים עדים כגבו ובדיו.

המורה הרעיבה את התלמידות

בית ספר חרדי בבאר שבע: התלמידות לא צייתו למורה - וזו החרימה את ארוחת הצהריים

צבנת עלי, לטח לי את הכיור בחתי, אמרה לי לצאת והצטרף, סיפרה אמונל. "סירבתי לצאת מח' כיתה, וזו היא הרימה אחי במח לעיני כל התלמי' דות, פתחה את הדלת וריקס אחי והצבה הרגשתי מושפלת, התחלתי לבסות וברחתי הביתה".

ש' סיפרה כי זו לא הפעם הראשונה שפנתה מר זה מתעללת בה ובמחזותיה לכיתה, "תלמידה שלא מעתיקה מולות את השיעור או לא נשמעת להוראות שלה, המורה לוקחת לה את הכיור ולמנעם לא מח' דורה". תלמידות אחרות אישלו את דבריה, והשיבו כי מנהל בית הספר נוהג להעניש ולהכותן באמצעותות באכזריות סרבל כרול.

הוריה של ש' נסערים מאוד מהתנהגות המורה, "זו חיצפה מסדרנה ראשונה, ובית הספר לא נזי קי אצבע כרי לסלל בתופעה המוכרת הוי", ונעמים ההורים, "אנו דורשים המסדר והדיון לסלל כמר רת חוו ולהעניף אותה בבית הספר. היא נרמה עונמת נפס רבה לבטל ולתלמידות אחרות". משרד הדיון פתח בחקירת הפרישה.

"המורה נרקה אחי בכוח", ש'.

באת שטען אימרגן

שיעוריה בבית ספר חרדי בבאר שבע מורה הורחבה ביימים לתלמידות שלא וקתיק את מח' לפי השיעור מחלות.

התלמידות סיפרו אמונל כיצד המורה התעללה בהן בשום שטח במח ולא בעיפרון - היא הרימה אותן וריקה אותן במח מחבית. "היו ימים שהייתי רעבה בגלל שהמורה לקחה לי את המגזון", והסיסה אמונל אתה התלמידות, בת 9. ש' רד הדין פתח בחקירת הפרישה. מוזכר בבית ספר יסודי חרדי בבאר שבע, חזיק ובעל סניטין. אף ש, תלמידות בת תשע בכיתה ג', מסרבת ללכת לבית הספר זה יומיים עקב התנהגותה של המר זה לביאור תפילה. בשיעור נעצד שלוש במסר גיטה ש' להעניק את מחלך השיעור מחלות באמצעות מוס. המורה הקידה לה והורחבה לה להשתמש בעיפרון, אף ש' סירבה. "המורה הני

"מעריב", 23 באפריל 2009, עמוד 10

मार्ग का संकेत

אבי מקוריה (16) התווכח עם נער שהתזז ודקה על החברה שלו –
ונדקר למוות מול ביתו באשדוד • החשוד (17) נעצר והורה כרצח

[illegible]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

האב: "ראיתי שאבי והחברים
שלו לא מסתדרים. אמרתי
לו שיעלה הביתה. הוא ענה
'תשאיר את המפתח בחוץ, אני
תיכף עולה'. כשיודתי שוב אבי
שכב על המדוכה ולא זז"

[illegible]

ביבליוגרפיה

אברהם, א' (2001). ישראל הסמויה מעיני התקשורת: הקיבוצים, ההתנחלויות, ערי הפיתוח והישובים הערביים בעיתונות. ירושלים: אקדמון.

אברהם, א', פירסט, ע', לאור, נ', ואלפרט-לפער, נ' (2004). הנעדרים והנוכחים בזמן צפיית שיא. ירושלים: הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו.
<http://www.rashut2.org.il/editor/uploadfiles/final%20134.pdf>

בהר, א' (2003). מצב הקהילה האתיופית בתקשורת – סקירה על השתקפות הקהילה היהודית אתיופית בעיתונות הישראלית. ירושלים: האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה.

האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה (2006). "30 שנה לעליית אתיופיה: תדמית שלילית היא רק סמפטום לבעיות החמורות של הקליטה". נייר עמדה בתגובה לקמפיין שיפור התדמית מטעם הסוכנות ומשרד הקליטה.
<http://www.iaej.co.il/newsite/content.asp?pageid=243>

הול, ס' (2003). "קידוד ופענוח" בתוך: ת, ליבס (עורכת), תקשורת כתרבות, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה: 1-17.

וימן, ג' (2000). "מגדר ופרסומות: נשים וגברים בתשדירי הפרסומת הטלוויזיונית בישראל". מגמות 3(3): 466-485.

לאור, נ', אלפרט-לפער, נ', ענבר-לנקרי, ח', גמאל, א', נריה בן שחר, ר', אליאס, נ', סוקר, א' (2006). הנעדרים והנוכחים בזמן צפיית שיא – מחקר מעקב – מגוון תרבותי בשידורי ערוצי הטלוויזיה המסחריים בישראל. ירושלים: הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו.
http://www.rashut2.org.il/info_report.asp

להב, ה' (2007). שקופות – פטריאריכה ומגדר בטקסט עיתונאי. חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה", תל אביב: החוג לתקשורת אוניברסיטת תל אביב.

להב, ה' (2007). אם עבריה ורק אם עבריה – מבט מגדרי על סיקור מלחמת לבנון. ירושלים: קשב – מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל.

מרכז המחקר והמידע של הכנסת (יוני 2007). "נתוני אלימות כלפי נשים בקרב יוצאי אתיופיה".
<http://www.iaej.co.il/newsite/Data/UploadedFiles/SitePages/519-sFileRedir.pdf>

פירסט, ע' (2001). "הטוב, הרע והנעדר". פנים 17: 86-94.

פירסט, ע' ואברהם, א' (2004). ייצוג האוכלוסייה הערבית בתקשורת העברית: השוואה בין סיקור יום האדמה הראשון (1976) לבין סיקור "אינתיפאדת אל-אקצא" (2000). תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, מרכז תמי שטינמץ למחקרי שלום.

קמה, ע' (2000). העיתון והארון: על הזיקות שבין דפוסי תקשורת של הומוסקסואלים בישראל. חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה" תל אביב: החוג לתקשורת אוניברסיטת תל אביב.

קמה, ע' (2003). העיתון והארון. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

Avraham, E. (2003). **Behind Media Marginality: Coverage of Social Groups and Places in the Israeli Press**. Lanham, MD: Lexington Books.

Berger, P. & T. Luckmann (1966). **The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge**. Harmondsworth, Middlesex: Penguin.

Cohen, P. (1998). "Tricks of the Trade: On Teaching Arts and 'Race' in the Classrom" in: D. Buckingham (ed.), **Teaching Popular Culture – Beyond Radical Pedagogy**, London: UCL Press: 153-177.

Fishman, M. (1980). **Manufacturing the News**. Austin: University of Texas Press.

Greco-Larson, S. (2005). **Media & Minorities: The Politics of Race in News and Entertainment**. Lanham, MD: Rowman & Littlefield

Hall, S. (1997). "The Spectacle of the 'Other'" in: S. Hall (ed.), **Representation: Cultural Representations and Signifying Practices**, London: Sage: 223-291.

Iyengar, S. (1991). **Is Anyone Responsible?: How Television Frames Political Issues**. Chicago: University of Chicago

Linn, T. (2003). "Media Methodts That Lead to Stereotypes" in: P. Lester & S. Ross (eds.), **Images That Injure; Pictorial Stereotypes in the Media**. Westport, Connecticut: Greenwood Press: 23-29.

Newman, D. (2006). **Sociology: Exploring the Architecture of Everyday Life**. Thousand Oaks, Calif: Pine Forge Press.

Schlesinger, P. (1978). **Putting "Reality" Together: BBC News**. London: Constable.

Tuchman, G. (1978). **Making News: A Study in The Construction of Reality**. New York: Free Press.

Twitchin, J. (1988). **The Black and White Media Book. Handbook for the Study of Racism and Television**. Staffordshire, England: Trentham Books.

Weiman, G. (2000). **Communicating Unreality: Modern Media and the Reconstruction of Reality**.

Wolfsfeld, G. (1997). **Media and Political Conflict: News From the Middle East**. Cambridge: Cambridge University Press.

“במקום להיות כלב שמירה שיגן על המיעוטים והחלשים – התקשורת נותנת במה לרמוס אותם”

צגה מלקו, 41, ילידת גונדאר, עלתה לארץ ב-1984. מלקו התחילה לעבוד ברדיו בשנת 1988 כשדרנית בשפה האמהרית. בשנים 1998-2003 הגישה תוכנית בטלוויזיה החינוכית, ערוץ 2. בין השנים 2003-2008 ניהלה את מחלקת השידור באמהרית ושידרה בה. כיום, מנהלת מלקו את רשת א' של "קול ישראל". בנוסף היא מגישה תוכנית בערוץ 33 של הטלוויזיה ומשדרת ברדיו.

ספרי לנו על הרקע שלך.

אני ילידת גונדאר. עליתי לארץ ב-84' במסגרת מבצע משה. הגעתי בטיסה מאתיופיה למצרים וממנה לישראל, באמצעות ויזה של מדינה זרה. בשדה התעופה במצרים ישבנו במעצר ועברנו חקירות קשות במשך 5 ימים. היינו קבוצה של 17 אנשים. הייתי הצעירה, בת 16 וחצי. שמונה שנים שרדתי בארץ לבד עד שמשפחתי הצטרפה אלי. מכיוון שאני האחות הבכורה לארבעה אחים, הורי אמרו: "תהיי את הראשונה", ושלחו אותי לארץ. הם הבטיחו שיבואו אחרי, אך כיוון שהיה מסוכן להוציא את כל המשפחה ביחד, זה לקח שמונה שנים. כשהם הגיעו, ב-1991, הייתי כבר בת 24. כשנפגשנו, אמרה לי אימי: "שלחתי נערה ופגשתי אשה".

כיוון שגדלתי בעיר היה לי מזל – למדתי וסיימתי תיכון. אבא היה משכיל; החינוך היה בראש סדר העדיפויות שלו. קיבלתי חינוך טוב, בבית ספר טוב, מה שלא אופייני ליהודי אתיופיה, שרובם כפריים. הייתי ספורטאית. גדלתי על ספורט וספרים. אבא השקיע הרבה בחינוך שלי ונתן לי הרבה גיבוי. הייתי מגדירה את אבא שלי כגבר פמיניסטי לבנות שלו, אבל לא לאשתו. אפשר לומר, שבאתי מרקע סוציו-אקונומי טוב.

איך קיבלו אותך בארץ?

בבית לא דיברו בכלל על ישראל. דיברו רק על ירושלים. הבעיה מתחילה שאתה מגיע לישראל. אתה יודע שאתה יהודי. אתה גדל באווירה שאומרת "אין יהודים בלונדונים עם עיניים כחולות". יהודים צרכים להיות כהים, כמוני או כמו התימנים. אתה מגיע לפה ופתאום מוצא את עצמך מרגיש שאולי אתה לא יהודי. שאתה לא רצוי בכלל. ההרגשה הייתה נוראה. השוק הראשון התחיל בשדה התעופה. קיבל אותנו עובד סוכנות, דובר אמהרית, שאמר: "ברוכים הבאים לירושלים", והתחיל בתהליך הרישום. הוא שאל לשמי ואמר: "צגה? זה שמחה, זה אושר, אז מהיום נקרא לך אושרה". אמרתי לעצמי, מה פתאום שמישהו יחליף לי את השם?! אצלנו באתיופיה לא נותנים סתם שם. לכל שם יש משמעות. זה לא סתם שמתחשק למישהו לקרוא באיזשהו שם כי הוא יפה. הרגשתי כאילו מנתקים אותי מהשורשים שלי, מהמשפחה, מהאירוע המשפחתי שבגללו נתנו לי את שמי.

אחר כך הגענו לאולפן ופתאום פקידי הסוכנות החליטו שרמת הלימודים של כל אלו שסיימו י"ב באתיופיה, ואני בתוכם, לא שווה לזו בארץ. במקרה הטוב הם החליטו שהרמה שלנו מתאימה לכיתה ט'. מה שמצחיק הוא שאחר כך גיליתי שלרבים מפקידי הסוכנות האלו לא הייתה תעודת בגרות. לאחר תקופה, רציתי ללמוד לימודים אקדמיים ואמרו לי שרמת הלימודים שלי לא שווה ושאיני צריכה ללמוד לימודים מקצועיים. החליטו עבורי. כך היה גם בעניין השירות הצבאי – הם החליטו שבנות אתיופיות הן דתיות ולכן לא מתגייסות. אני לא הייתי דתייה, אבל אף אחד לא שאל אותי.

מיום שהגענו לשדה התעופה הם החליטו עבורי הכל. עד היום מחליטים עבורנו. לצערי הרב, עד היום.

עוד דבר, בתעודת זהות הם רשמו: "לאום לא ידוע". רק אחרי שהיתה כתבה בג'רוזלם פוסט (1985) שינו ללאום "אתיופי". עדיין לא יהודי. לא ידענו למי לפנות. בתרבות האתיופית הכל כל כך שונה.

נעבור לשאלת הסיקור התקשורתי של הקהילה: יש האומרים שביחס לגודלה זוכה הקהילה, לסיקור נרחב. האם זה מצביע על כך שהתקשורת עושה את עבודתה נאמנה?

הבעיה היא לא שאין סיקור, אלא איזה סיקור קיים. אם הקהילה מזכרת הרבה, אבל בדרך כלל בפן השלילי, אני לא רואה בכך משהו חיובי.

מה שחשוב זה איזה פן של הקהילה אתה מציג. אם יכתבו "גבר אתיופי רצח את אשתו", למחרת "ילד אתיופי לא התקבל לביה"ס" או "מלצרית במסעדה התבקשה להגיש אוכל בכפפות", או "נער אתיופי התדרדר לסמים", או "נער אתיופי דקר את חברו בקטטה", או שיכתבו שאחוז גבוה מנשאי האידס בישראל הם יוצאי אתיופיה, או שבצבא לא הסכימו לקבל תרומות דם של יוצאי אתיופיה בגלל איידס, או יפרסמו הדלפה של משרד הבריאות על מחלות בקרב יוצאי אתיופיה – האם זה סיקור שיכול לשלב את הקהילה? או שכותבים משהו בסגנון "האתיופי הראשון" – אני רואה בזה כשלון. ברגע שאתה אומר "האתיופי הראשון", אחרי כל כך הרבה שנים של קליטה, זה אומר שמעט מאד התקדמנו. אני רוצה יחס של מובן מאליו כלפי אתיופי שמצליח. שאם לא כן, זו הבלטה של היוצא מהכלל – כולם דפוקים ומטומטמים ורק אחד יוצא צדיק.

ניקח לדוגמה נושא אחד שהזכרת, רצח בתוך המשפחה. נתונים מראים שביחס לאוכלוסייה אכן יש מקרים רבים יותר של רצח בתוך המשפחה בקהילה האתיופית. איך היית רוצה שיוסקרו אותה?

זוהי בעיה שאכן קיימת בחברה האתיופית בארץ. אני לא אומרת שלא יסקרו אותה. אבל כשעושים כתבה על הנושא צריך לשאול מה גרם לזה. האם באתיופיה היה מקרה רצח בתוך המשפחה? לא, באתיופיה אף פעם לא היתה תופעה כזאת. חלק מהסיפור זה כשלון מערכת הקליטה שיוצאת מצוקות אצל אנשים. אם היה תהליך קליטה אחר – ללא אבטלה, אם הייתה הכשרה מקצועית ראויה, אם היו מקבלים אותנו ללא תהליך גירור משפיל – המצב היה שונה לחלוטין. גם את הדברים האלה צריך לסקר, אחרת יוצרים סטיגמה. אפשר לסקר גם דברים אחרים: לדוגמה, אם תבדוק את המצב, אחוז האקדמאים אצלנו לא פחות ביחס לאחוז האקדמאים באוכלוסייה הכללית. זה לא מבוטל, כי אחוז גבוה מבני הקהילה הוא מתחת לגיל 18. דוגמה נוספת: מחקרים אחרונים באוניברסיטת חיפה מצביעים על כך שאחוז גבוה יותר מהאוכלוסייה הכללית מתגייס לצה"ל ואחוז גבוה יותר הולך לקצונה. משהו דיבר על זה בתקשורת? ברור שלא.

הכמות והתדירות של הסיקור לא רלבנטית. השאלה היא באיזה פן אתה מציג את האנשים האלה.

יש הרבה ארגונים של יוצאי אתיופיה; למה הם לא דואגים לפרסם נתונים כאלה?

כיוון שהעיתונות מעוניינת בעיקר במידע שלילי, סנסציוני. תראו, למשל, מתי הקולגות שלי בתקשורת מזמינים אותי להשתתף בפאנל? כאשר יש עניין פנימי של הקהילה – רצח בתוך המשפחה, בדרך כלל. בעניינים כלליים – כמו למשל, מה דעתי על פינוי מאחזים? מה דעתי, כאזרחית, על מה שהולך במדינה? – הם לא יפנו אליי ולא ישאלו לדעתי. הם יעשו זאת רק בתחום האתיופי, וגם אז לא לחיוב, אלא רק לשלילה.

אנשי תקשורת אומרים בתגובה לכך שמשאלי רחוב עושים ליד בנייני הטלוויזיה בתל-אביב ושם אין אתיופים, גם אין עדיין מספיק מומחים יוצאי אתיופיה, במשפטים ובפרפואה למשל.

אני מסכימה, אבל יחד עם זאת עובדה היא שכשקורה משהו בנושא האתיופי יודעים איך לחפש ולהשיג אותי. יכולים להתקשר אליי, או לאדיסו מאסלה או לאחרים. ראית פעם אתיופי שמופיע בפאנל כללי, שנוגע לכלל הציבור? רק בענייני הקהילה ימצאו אותנו. ובנושא כללי אני לא יכולה לדבר? אני לא חושבת שאני פחות חכמה מרוב הישראלים שמופיעים בתקשורת. אני, כמו כל אזרח במדינת ישראל. כל מה שקורה במדינה מעניין אותי. אני חלק בלתי נפרד מהמדינה. אבל אנשי תקשורת לא רואים את זה.

מה ההסבר שלך לתופעה הזו?

בתת המודע של אנשי התקשורת יש קיבעון. יש תפיסה שאתיופי יכול לדבר על אתיופים, ורוסי יכול לדבר על הרוסים, ומי שיכול לדבר על עניינים כלליים, ציבוריים, הם ישראלים ילידי הארץ ששפת האם שלהם עברית. הם לא חושבים במונחים אחרים. אנשי התקשורת צריכים להרגיש לא בסדר אם הם לא משתפים אתיופים בדיונים שנוגעים לנושאים כלל חברתיים. אבל התודעה הזו לא קיימת אצלם.

האם זה לא טבעה של העיתונות לחפש את החריג והשלילי בכל נושא, בלי שום קשר לקהילת יוצאי אתיופיה?

נכון, שאופייה של התקשורת הוא לחפש את השלילי ואת הסנסציוני. אבל במקרה שלנו, נגרם לקהילה נזק גדול כתוצאה מסיקור תקשורתי כזה. סיקור הקהילה מתמקד בהקשרים השליליים. אם רוב הסיקור עוסק, למשל, בכך שאחוז גבוה מיוצאי אתיופיה במדינת ישראל נשאי איידס, אף אחד לא ירצה ליצור איתנו קשר. החברה הישראלית גזענית. היא אומרת: יוצאי אתיופיה נחמדים, עדינים, שקטים – אבל אנחנו לא רוצים אותם, לא בבנייני המגורים שלנו, ולא בבתי הספר של הילדים שלנו. התפיסה הזו נובעת מיום-יום של סיקור תקשורתי. לתקשורת יש אחריות אדירה והיא צריכה לסקר בצורה אחראית, אבל במקום להיות כלב שמירה שיגן על המיעוטים והחלשים, התקשורת נותנת במה לרמזות אחרות. אם התקשורת תיתן שיקוף לאחוז הגבוה של האקדמאים, יוצאי אתיופיה, שלא מוצאים עבודה ושל בוגרי משפטים שלא מוצאים מקום התמחות כמו שהיא נותנת לדברים שליליים היו מסתכלים עלינו אחרת.

מה ההבדל בין סיקור של ילדים יוצאי אתיופיה במערכת החינוך המיוחד לבין סיקור של בוגרי משפטים שלא מוצאים עבודה?

כשהתקשורת מדברת על אחוז הילדים בחינוך המיוחד, זה חשוב. אני לא אומרת לא לסקר. התקשורת ממלאה את התפקיד שלה, אבל כשהיא מסקרת את זה, המסר הוא שהם מוגבלים, שאין להם יכולת. ואז כשמגיע יוצא אתיופיה עם כל הקושי הכלכלי, התרבותי ובעיות השפה וגומר משפטים הקושי ממשיך. אין לו דוד במשרד עורכי דין, ואם הוא לא יקבל עזרה הוא לא יוכל להיות עורך דין. מקרה קלאסי – השופט דרורי. למה התקשורת חיכתה שלוש שנים עד לפרסום (של פסה"ד שמנע הרשעה פלילית מאברך שדרס קופאית ממוצא אתיופי בחניון בירושלים)? בגלל שהוא מועמד לבית המשפט העליון? למה שאני אאמין במערכת המשפט אחרי מקרה כזה? גם במערכת הבריאות אני לא מאמינה אחרי פרשת בדיקות הדם. מה שנשאר לי זה מערכת המשפט ועכשיו גם בה איבדתי אמון.

מדוגמה אחת את מסיקה על הכלל?

זה לא מקרה אחד. לדוגמה, אצלנו באתיופיה בגלל השוני התרבותי הצעירים מחונכים לא להסתכל בעיניים של המבוגר. מורידים את הראש, משפילים מבט. המורה הישראלית רגילה שמתחצפים אליה ומסתכלים בעיניים שלה. ילד אתיופי שאומרים לו תקרא איזשהו טקסט, בגלל הכבוד למורה מוריד את הראש, והמורה מחליטה שלילד יש בעיה פסיכולוגית, וצריך לשלוח אותו לחינוך מיוחד. בגלל השוני התרבותי שולחים את הילדים שלנו לפנימיות דתיות או לפנימיות של משפחות הרסות. ככה מכניסים אותנו מראש למיטה חולה. התוצאה היא שאחוז גבוה מבני הקהילה עוזבים את מערכת החינוך ללא כיפה וללא חינוך. איך אני יכולה, כך, להאמין במערכת החינוך?

למה לא מסבירים את הדברים האלה בתקשורת? לדוגמה בסיקור נושא החינוך המיוחד – למה, לדעתך, לא מסבירים לציבור את מה שאת אומרת?

התודעה הזאת לראות באופן מעמיק לא קיימת. הציבור פה מתחנך לאורך שנים להכניס אנשים למשבצות. רוסים הם "זונות" או "מאפיה". יוצאי אתיופיה – "באו מאפריקה", "לא יודעים כלום". יותר קל ככה ובמקום להרגיש לא נוח זה מתקבל כמובן מאליו. לצערי, זה כנראה גם מוכר יותר טוב את העיתון.

משהו השתנה לדעתך, לטובה או לשלילה, ביחס של התקשורת והחברה כלפי הקהילה?

יש שינוי, אבל הוא מועט ולא מספיק. הוא מועט כי החברה הישראלית עוד לא בשלה לקבל שוני. החברה הישראלית שמה במרכז את יליד הארץ, אשכנזי, גבר. אם תשאל אותי אם מדינת ישראל גזענית אני אומר לך שכן.

עדיין התקשורת מכניסה אותנו לקוביות: אתיופי הוא "פרימיטיבי", שלא יודע כלום. עד היום בדרכי לעבודה בקול ישראל מציעים לי בדרך עבודות ניקיון. אולי לרוסיה יציעו עבודה בזנות. השינוי לטובה: מספר האקדמאים גדל. בכל זאת, יש שינוי לטובה. אתה יכול לראות את זה בכמה מקומות, מספר האקדמאים גדל, יש יותר מודעות לבעיות שלנו, יש כתבים אתיופים, אם כי לא מספיק. אתם יכולים לשאול אותי למה אני נשארת פה. אני נשארת כי עדיין יש אנשים טובים וזה מה שמחזיק אותי כאן. אי אפשר להגיד שכולם "גרושים", אבל אלה שעוזרים לתקן את המצב פועלים בעיקר ברמת הפרט ולא בדרג של קבלת החלטות.

מה, לדעתך, יוכל לשנות את המצב?

אם נדבר על תחום התקשורת, כל פרסום ופרסומת שילדים נחשפים אליה צריך להראות גם את צבע העור שלי. לא רק לבנים, אני רוצה לראות גם ילד חום. צריכה להיות בעניין הזה חקיקה. אסור שתהיה פרסומת בלי זה. בין המגישים בתקשורת חייבים להיות יוצאי אתיופיה. זו לא יכולה להיות רק במה של לבנים. אם יוצאי אתיופיה ישתלבו בכל תחום זו תהיה הצלחה של מדינת ישראל ושל החברה כולה. דברים כאלה יכולים לשנות את המצב מעיקרו. ילדים יגדלו על תודעה אחרת, אם הם יקבלו אותנו כמוכן מאליו במעון, בגן, בבית הספר. בנוסף, ספרי הלימוד חייבים לכלול את ההיסטוריה של יהודי אתיופיה. שידעו שכדי להגיע לירושלים מתו בסודן 4,000 איש בעלייה הגדולה של מבצע משה. זו היתה השואה הקטנה שלנו ומעטים יודעים עליה.

ברמה האישית הגעת לראש הפירמידה. את נבחרת, מבין רבים, לנהל כלי תקשורת ממלכתי. איך את מסבירה את ההצלחה האישית שלך אל מול טענת האפליה המבנית?

השקעתי הרבה מיום עלייתי. האופי החזק שלי והרצון להוכיח את עצמי, כמו גם העידוד שקיבלתי מאנשים טובים, גרמו לי להצליח. כמו שאמרתי, תמיד החליטו עבורי; החליטו על השם שלי, איפה אלמד וכו', בלי לשאול אותי. אבל, דווקא הקושי, הדחייה, וזה שמחליטים עבורי דחפו אותי להתגבר. ידעתי שבאיזשהו יום אני צריכה להפסיק את זה, שיפסיקו להחליט עבורי, שאני רוצה להיות שותפה להחלטות. הרגשתי שאני צריכה עוד קצת להתאמץ כדי להצליח.

בזכות השידורים באמהרית, הידע וההשכלה שלי הצטרפתי למערכת וכל הזמן השקעתי כל מה שיכולתי. לאורך 20 שנה שעבדתי ברדיו נלחמתי. הייתי הכי צעירה וכולם היו גברים יוצאי אתיופיה – אבל כדי להוכיח את עצמי עבדתי מעל ומעבר והבאתי את השידור לקהילה לרמה שווה לשידור הכללי. בסופו של דבר הגעתי למעמד בו אני נמצאת היום. כשהודיעו לי שזכיתי במכרז, הרגשתי סגירת מעגל. בדיוק באותו רגע, אחרי 24 שנים בארץ, הרגשתי בפעם הראשונה באופן אמיתי, מהלב, שאני ישראלית. תמיד שאפתי לצאת מהסקטור האתיופי לעמדה כללית יותר. כשהגעתי לרגע הזה אמרתי לעצמי בלב שלם: "עכשיו אני ישראלית".

פרסומי קשב

- "מדינת ישראל נגד 'שוברים שתיקה': הסיקור התקשורתי של דו"ח הארגון על התנהלות צה"ל במבצע 'עופרת יצוקה'", אוגוסט 2009.
- "כל הכבוד לצה"ל? מדד האמינות של תחקירי הצבא בנוגע להרג אזרחים בעזה", אפריל 2009.
- "'כולנו יודעים: חיילים ישראלים לא הורגים בכוונה' – תרומתו של השיח התקשורתי לאי-הידיעה", מרץ 2009.
- "'בית ספר או עמדת ירי?' – כך סיקרה התקשורת הישראלית עוד מקרה של הרג אזרחים", ינואר 2009.
- "'הושמדה משאית גרדא בדרכה למקום מסתור' – השאלות שלא נשאלו", ינואר 2009.
- "'מה יקרה קודם, הפוגה הומניטארית או מהלך קרקעי?' – סיקור האופציות המדיניות להפסקת הלחימה בעזה", ינואר 2009.
- "'פגענו בול': סיקור היומיים הראשונים למבצע 'עופרת יצוקה' בעיתונות הישראלית המודפסת", דצמבר 2008.
- "מבולבלים: 'כך מסמסנו את אנאפוליס' – התקשורת הישראלית ותהליך השלום", אוגוסט 2008.
- "שאלו לשלומה – ירושלים והתקשורת הישראלית", יוני 2008.
- "זאת מפת הדרכים כבר הזכרנו? – התקשורת הישראלית וחידוש הבנייה מעבר לקו הירוק", מרץ 2008.
- "הספין של מי החשיך את עזה", פברואר 2008.
- "אם עבריינה, ורק אם עבריינה – מבט מגדרי על סיקור מלחמת לבנון", דצמבר 2007.
- "מלחמה עד הרגע האחרון – התקשורת הישראלית במלחמת לבנון השנייה", יולי 2007.
- "כשהתותחים רועמים – מחוץ עזה לבית-חאנון: הסיקור התקשורתי של הרג אזרחים פלסטיניים ברצועת עזה", מאי 2007.
- "מדד הפחד של 'מעריב'", מרץ 2007.
- "את מי מעניין מותו של עוד אזרח פלסטיני?", מרץ 2007.
- "הקשר בין 'שוד הקרקעות הגדול' לבין נאומו 'הפייסני' של ראש הממשלה", נובמבר 2006.
- "'רגע של גאווה לאומית' – הסיקור התקשורתי של ההשתלטות על כלא יריחו" אפריל 2006.
- "'מכירת חיסול' – סיקור הריגת פלסטינים בידי כוחות הביטחון בתקשורת הישראלית", מרץ 2006.
- "מנותקים – כך סיקרו אמצעי התקשורת בישראל את ההתנתקות", ינואר 2006.
- "מי מדווח לנו כשהפלסטינים מגנים פיגוע? – סיקור הגינויים הפלסטיניים לאחר הפיגוע בנתניה", דצמבר 2005.
- "שקט, מתנתקים! – סיקור הפסקת האש המתוחה בין ישראל והרשות הפלסטינית בעקבות הבנות שארם א-שיח", אוגוסט 2005.
- "המציאות המדומה של ערוץ 2 – סיקור האירועים בבית שרבותי בחברון", אפריל 2005.
- "חיי כלב – דמו של מי שווה יותר, אזרח פלסטיני או כלב יהודי?", מרץ 2005.
- "'מחנות ישראליות' – כיצד סוקרו צעדי ישראל?", פברואר 2005.
- "בוש: רצף טריטוריאלי למדינה הפלסטינית", פברואר 2005.
- "סוגיית שחרור אסירים פלסטיניים בעיתונות הישראלית הכתובה", פברואר 2005.
- "בנפול אויבך – סיקור מותו של ערפאת בתקשורת הישראלית", ינואר 2005.

ת.ד. 8005 ירושלים 91080

טלפון: 02-6221126

פקס: 02-6221127

www.keshev.org.il

info@keshev.org.il

קשב – מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל, הוקם לאחר רצח ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל, על ידי קבוצה של אנשי רוח, משפטנים, אנשי אקדמיה וציבור במטרה להגן ולקדם את ערכי הדמוקרטיה בישראל.

מאז ראשית 2005 מנהל **קשב** פרויקט מעקב תקשורת ארוך טווח, בשיתוף עם ארגון מפתאח הפלסטיני. מטרתו להביא לשינוי דפוסי השיח והסיקור התקשורתי בישראל ובתחומי הרשות הפלסטינית המבטאים דעות קדומות, הסתה, הטיה, דה-לגיטימציה ודה-הומניזציה כלפי הצד האחר.

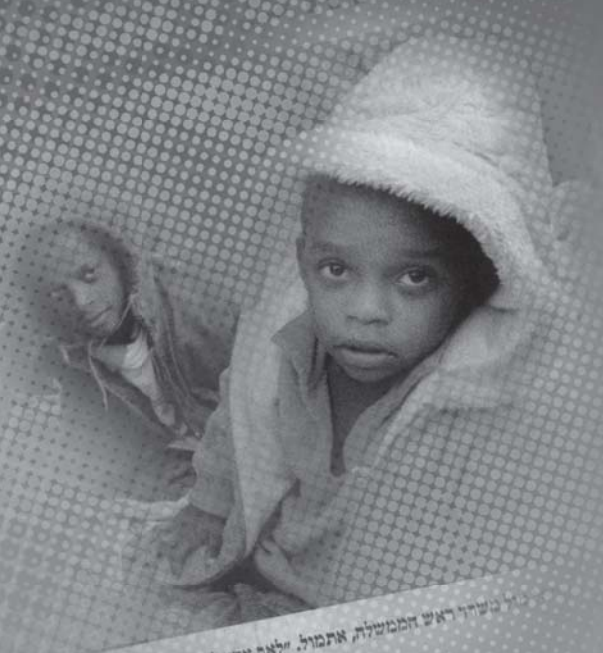
מתודולוגית המחקר של **קשב** בוחנת את הפער שבין אוסף העובדות שמספקים הכתבים לעורכיהם, לבין הסיפור הערוך והמעובד שהעורכים מייצרים עבור הקוראים והצופים. המחקר בוחן את השפעת העריכה על תוצרי התקשורת הישראלית המרכזית דרך בדיקה השוואתית פנים-טקסטואלית.

בהסתמך על תוצרי המחקר פועל **קשב** להנחלת מיומנויות קריאת ביקורתית של תקשורת בקרב קהלי יעד שונים.

העמותה אינה קשורה לגוף מפלגתי כלשהו ומבססת את פעילותה על תרומות בלבד.

בין הגופים העיקריים התומכים בפעילות העמותה: הקרן החדשה לישראל, קרן אברהם, האיחוד האירופי, קרן פורד, קרן אברט, USIP, Foundation for Middle East Peace.

תרומות לעמותת **קשב**: ח-נ 750328, הבנק הבינלאומי הראשון, סניף 012, ירושלים או ת.ד. 8005, ירושלים 91080.

הילד בשידור ראש הממשלה, אתמול. "לאף אחד לא אכפת מהרגע הזה"
לעיתים בקבלת דמי אכילה
לא חשבו על הילדים

קשב
KESHEV